

The Impact of Intra-Group Relations on the Amount of the Tax on Certain Financial Institutions (iThenticate Similarity Report)

19
**The Impact of Intra-Group Relations on the Amount of the
Tax on Certain Financial Institutions**

*Wpływ stosunków koncernowych na wysokość podatku od niektórych instytucji
finansowych*

2
ABSTRACT

This study of a scientific and research nature concerns the structure of tax on certain financial institutions. The essence of the subject of research as a scientific problem focuses on the assessment of the impact of intra-group relations between companies on the amount of the tax on certain financial institutions. The main objective of the paper is to analyse how intra-group relations are defined in relation to the rules for creating definitions of legal terms. A lack of proper linkage of legal and factual relations between undertakings and the tax law rules, as determined by legal-dogmatic method and jurisprudence analysis, may lead to discriminatory or preferential differentiation. The article attempts to prove the thesis that the assertion that in the light of the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions, there is a problem of privileging groups of companies in which, in addition to a domestic entity, which is a taxpayer, members are also those having its registered office or place of management outside the territory of the Republic of Poland. The article contains legislative recommendations that should improve the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions. Despite the fact that the article deals with a dogmatic analysis of Polish tax law, the conclusions drawn from it may be of universal importance in relation to the principle of equality understood as the obligation to treat entities in a similar situation equally, without differentiations, either discriminatory or preferential.

29
Keywords: tax law; financial institutions; tax on certain financial institutions, concern; tax base

INTRODUCTION

2
An important role in the analysis of the regulations of the Act on the tax on certain financial institutions is played by the issue of the tax base. Particular attention should be paid to the way in which the tax base is determined for undertakings carrying out insurance, reinsurance or loan activities, provided that they are parties to an intra-group relationship. Taxpayers who are dependent or co-dependent on one entity or group of interrelated entities are required to accumulate assets when calculating the tax base and to apportion the tax-free allowance proportionately. However, the concepts of dependence, interdependence and group of interrelated entities are not defined in the provisions of the Law on the tax on certain financial institutions. This gives rise to a number of doubts at the law application stage.

19
The study assesses the impact of intra-group relations between companies on the amount of the tax on certain financial institutions. It has therefore become necessary to analyse how intra-group relations are defined in relation to the rules for creating definitions of legal terms. A lack of proper linkage of legal and factual relations between undertakings and the tax law

rules may lead to discriminatory or preferential differentiation.³⁶ The study seeks to prove the assertion that in the light of the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions,² there is a problem of privileging groups of companies in which, in addition to a domestic entity, which is a taxpayer, members are also those having its registered office or place of management outside the territory of the Republic of Poland.⁷ The subject of research addressed herein has not been scientifically researched and described yet, although the problem was signalled in the case law of the Polish Supreme Administrative Court.²⁷

CONSTRUCTION OF THE TAX BASE IN THE TAX ON CERTAIN FINANCIAL INSTITUTIONS²

The tax base is a key element of the tax structure.³⁴ As it is noted in the literature, tax base is a taxable object, specified in terms of value or quantity, which forms an element of the content of the tax factual state defined in the legislation.⁵³ The base as an element of the tax structure is covered by the general and abstract norm. Therefore, it is a measurable concept, which is a qualitative or quantitative measure applied to the taxable object². By specifying the tax base, a numerical value is given to the object of taxation to which the appropriate rate can be applied and consequently the amount of payable tax is determined.¹¹³ Therefore, the determination of the tax base should take into account the subjective scope of the tax determined by the legislature, as well as the specificity of a given tax.³

In the structure of the tax on certain financial institutions, the legislature has regulated the tax base in detail. However, the taxable object has been defined incorrectly, because the taxable object of the tax on certain financial institutions, pursuant to Article 3 of the Act on the tax on certain financial institutions (ATCFI) is assets of the entities who are taxpayers of the tax. Therefore, the Act refers to the taxable object by indicating the object, and not the factual or legal state, the occurrence of which results under the legal norm in the creation of the tax

¹ See A. Hanusz, *Podatek od nieruchomości*, [in:] *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, ed. *idem*, Warszawa 2015, p. 57; ⁶ Cień, *Konstrukcja podatku*, [in:] *Prawo finansowe*, ed. A. Hanusz, Warszawa 2022, pp. 215-216.¹⁵

² See H. Reniger, *Problem podstawy wymiaru w socjalistycznym podatku rolniczym określonego przedmiotu*, Toruń 1963, p. 312; K. Ostrowski, *Prawo finansowe. Zarys ogólny*, Warszawa 1970, p. 149; ¹³ Jastalski, *Ustalanie podstawy wymiaru w polskim postępowaniu podatkowym*, Wrocław 1973, pp. 58-59, 94; A. Kostecki, *Elementy konstrukcji instancji podatku*, [in:] *System instytucji prawno-finansowych PRL*, vol. III, ed. M. Weralski, Warszawa 1985, p. 183.

³ Cf. P. Borszowski, *Pojęcie podatku i prawa podatkowego*, [in:] *Prawo podatkowe z kasami i pytaniami*, ed. *idem*, Warszawa 2020, p. 29

Faculty of Law and Administration

obligation.⁴ However, the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions do not define the concept of assets. Therefore, the legislature implicitly refers to other legal acts.⁵

As regards the concept of assets, one should refer to the definition of legal terms developed in the balance sheet law. Pursuant to the provision of Art. 3 (1) point 12 of the Accounting Act, assets are defined as resources of a reliably estimated value, controlled by a balance sheet law entity, arising as a result of past events that will result in the inflow of economic benefits in the future. Thus, the taxable object has been defined broadly. In view of the above, the tax obligation will arise not only when the entity is the owner of property resources, but also when it exercises actual control over these resources. The definition of assets therefore focuses on whether the control is actually exercised over property resources, and not on their possession in the legal sense. This control consists in the actual holding of assets manifested in the freedom to collect and dispose of them. The objective scope of the tax on certain financial institutions covers all categories of assets, i.e. fixed and current assets, including tangible and financial assets, short-term receivables and accruals. For these reasons, the determination of the object of taxation with the tax on certain financial institutions may be considered imprecise and uncommunicative in the light of the provision of § 6 of the Rules of legislative technique.⁶ Meanwhile, as emphasized in the case law, the taxable object should be clearly specified in the law so that it is possible to determine the tax base and apply the appropriate tax rate.⁷

A consequence of the imprecise determination of the object of the tax on certain financial institutions is extensive regulation of the tax base. This serves the implementation of the distribution and stimulation function typical of the tax law, which is one of the branches of financial law.⁸ The tax base of the tax on certain financial institutions was expressed in a value manner. To determine the tax base, it is necessary to calculate the value of the taxpayer's assets.

⁴ See K. Ostrowski, *Prawo...*, p. 146.

⁵ Therefore, one should refer to the semantic element contained in the regulations referred to in the Act on the tax on certain financial institutions. For implicit references, see: M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2017, p. 133, and A. Malinowski, *Błędy formalne w tekstach prawnych*, Warszawa 2020, pp. 95, 110.

⁶ Scholars in the field rightly point out that some types of assets are taxed with multiple different kinds of property taxes, e.g. the tax on real estate and the tax on certain financial institutions, see J. Chowaniec, *Podstawa opodatkowania w podatku od niektórych instytucji finansowych*, „Co do zasady. Studia i analizy prawne” 2021, no. 2, p. 56.

⁷ See Judgement of the Supreme Administrative Court of 17 December 2019, case file no. II FSK 183/18

⁸ See A. Hanusz, *Ogólne zagadnienia prawa finansowego*, [in:] *Prawo...*, ed. *idem*, p. 30-31; R. Zieliński, *Selected Tax Rules in the Polish Financial Law Literature*, „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem” 2022, no 3, s. p. 93.

This value must result from the trial balance, determined on the last day of the month on the basis of entries in the general ledger accounts, in accordance with the provisions of the Accounting Act or the accounting standards applied by the taxpayer.

The comprehensiveness of regulation of the tax base in the tax on certain financial institutions is expressed in the multitude of ways of defining it. The legislature differentiated for each category of taxpayers the manner of calculation of the value of the assets and the tax-free allowance. The amount of the minimum tax-free allowance, i.e. the deduction of a certain sum of money from the tax base, depends on the type of business pursued by the taxpayer.⁹ For entities providing savings-and-loan transactions, the tax base is the excess of the sum of the value of the taxpayer's assets over the amount of PLN 4 billion¹⁰. For entities running the insurance or reinsurance business, the tax-free allowance amounts to PLN 2 billion¹¹. Lending institutions have the lowest tax minimum, which amounts to PLN 200 million.¹²

Apart from the tax minimum, the Act on the tax on certain financial institutions has differentiated the way in which the value of the taxpayer's assets is calculated. The stimulus function in the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions is implemented by tax reductions. However, this function is not implemented in the same way to entities taxable with the tax on certain financial institutions. The value of the taxpayer's assets may be reduced by certain categories of balance sheet liabilities, such as equity. Entities providing savings-and-loan operations are entitled to reduce the tax base by the amount of equity determined on the last day of the month. Domestic banks, as well as branches of foreign banks and branches of credit institutions shall reduce the tax base by the value of equity within the meaning of Article 126 of the Banking Act, i.e. the sum Tier 1 capital and Tier 2 capital.¹³ On the other hand, credit unions are entitled to reduce the tax base by the value of equity referred to in Article 24 of the Act on credit unions. These include in particular the share fund, reserve fund, revaluation reserve and unrealized gains on debt or equity instruments¹⁴. However, insurance and reinsurance

⁹ The tax-free minimum should be considered as a tax relief. As it is pointed out in the literature, the main purpose of the use of the construct of tax relief is to partially decrease the tax base, tax rate or amount of the tax, cf. Mastalski [in:] B. Adamiak, J. Borkowski, P. Borszowski, R. Mastalski, J. Zubrzycki, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Wrocław 2017, p. 51.

¹⁰ Article 5 (1) in conjunction with Article 4(1) to (4) ATCFI

¹¹ See Article 5 (2) in conjunction with Article 4(5) to (8) ATCFI

¹² See Article 5 (3) in conjunction with Article 4(9) ATCFI

¹³ See Article 5 (4) ATCFI in conjunction with Article 126 of the Banking Law in conjunction with Article 4 (1) point 118 of Regulation 57/13.

¹⁴ See Article 5 (6) ATCFI in conjunction with Article 24(9) of the Act on credit unions.

undertakings and lending institutions have not been equipped under the currently applicable law with the right to reduce the tax base by the value of equity.¹⁵

In addition to the reductions in asset value by certain categories of liabilities, some entities taxable with the tax on certain financial institutions are entitled to reduce the tax base by the value of selected assets. Savings-and-loan institutions are entitled to reduce the tax base by the value of the assets enabling the deficit of public finance entities to be financed. These are primarily treasury securities within the meaning of the Act on public finance¹⁶, as well as securities issued by the Bank Guarantee Fund.¹⁷ However, the acquisition of securities issued by local authorities, public undertakings and other countries or international organisations or institutions does not give rise to a reduction in the tax base.¹⁸ Nevertheless, from January 1, 2023, the tax base may be reduced by the value of securities guaranteed by the State Treasury and the value of assets resulting from the repurchase transaction involving treasury securities¹⁹.

On the other hand, undertakings that pursue the business in insurance or reinsurance may reduce the tax base by the value of assets accumulated under contracts for managing employee capital plans and by the value of securities issued by the Bank Guarantee Fund.²⁰ On the contrary, loan institutions were not granted the right to reduce the tax base by the value of selected assets.

¹⁵ With regard to entities running insurance and reinsurance business, it is rightly pointed out in the literature that the right to reduce the tax base by the value of equity would allow client deposits guaranteeing the solvency of these entities to remain outside the scope of taxation, see J. Głuchowski, T. Grabka, *Zasady ustalania podstawy opodatkowania podatku od niektórych instytucji finansowych w przypadku zakładów ubezpieczeń i reasekuracji*, [in:] *Problemy finansów i prawa finansowego. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Elżbiecie Chojna-Duch*, ed. M. Bitner, Wrocław 2015, p. 77-78.

¹⁶ See Article 5 (9) ATCFI in conjunction with Article 95(1) of the Act on public finance. Pursuant to Article 95(1) of the Act on public finance, a treasury security should be understood as a security in which the State Treasury declares to be the debtor of the holder of such a security and undertakes a specific performance towards the latter, which may be of a monetary or non-monetary nature.

¹⁷ See Article 5 (11) ATCFI.

¹⁸ Individual interpretation of the head of the National Revenue Administration of 29 March 2018 [Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 29 marca 2018 r.], 0114-KDIP2-3.4016.1.2018.2.MS, as well as the Individual interpretation of the head of the National Revenue Administration of 21 February 2018 [indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 21 lutego 2018 r.] 0114-KDIP2-3.4016.1.2017.1.MS.

¹⁹ See Article 5 (9) point 2-3ATCFI in connection with Article 3 (9) of Regulation (EU) 2015/2365 on transparency of securities financing transactions and of reuse.

²⁰ See Article 5 (10) ATCFI.

DEFINING INTRA-GROUP RELATIONSHIPS IN THE LIGHT OF THE ACT ON THE TAX ON CERTAIN FINANCIAL INSTITUTIONS

A special method of calculating the value of assets concerns insurance or reinsurance undertakings and loan institutions, in so far as they remain a party to an intra-group relationship.²¹ With regard to these entities, the legislature has decided on the accumulation of assets of taxpayers who are dependent or directly dependent on one entity or group of entities linked one with another. As has been said, these legal terms, i.e. dependent taxpayer or interdependent taxpayer, are not defined in the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions. Similarly, the law does not contain a definition of legal entities linked one with another other.

In general perspective, intra-group relationship is defined as a grouping of legally independent undertakings, actually or formally interrelated. The corporate group is a form of cooperation between undertakings who retain their legal autonomy.²² This means that group members are independent legal entities. Group members are therefore separate, distinct from the group itself, subjects of legal relationships, including tax or balance-sheet relationships. There are two categories of corporate group structures in the literature. The first category is a grouping of undertakings related systemically i.e. tied with equity, personal or property links. Legal relationships between systemically related companies are actual, not formal.²³ Therefore, the groupings in question are referred to as a de facto corporation or an improper corporation²⁴. The second category of business relations arises from a contract concluded between businesses. These structures are characterized by a lack of connections of a systemic nature. The legal relationship in this case does not result from factual but contractual links. In literature, such legal relationships between entrepreneurs are called contractual or formal corporations²⁵.

²¹ See Article 5 (3) and (3) ATCFI.

²² For more detail, see: B. Rieder, D. Huemer, *Gesellschaftsrecht*, Wien 2019, p. 53; J. Frąckowiak, *Jednostka organizacyjna jako substrat osoby prawnej i ustawowej*, [in:] *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, eds. L. Ogiello, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005, pp. 906-908.

²³ Cf. M. Lutter, E. Scheffler, U.H. Schneider, *Der Konzern*, [in:] *Handbuch der Konzernfinanzierung*, ed. eidem, Köln 1998, p. 14; L. Stecki, *Koncern*, Toruń 2001, p. 232; T. Liebscher, [in:] *Konzern- und Umwandlungsrecht. Handbuch – Muster 16e – Kommentar*, ed. W. Happ, Köln 2012, p. 277.

²⁴ See W. Popiołek, *Holding bankowy w świetle przepisów ustawy z 14.06.1996 r. o łączeniu i grupowaniu niektórych banków w formie spółki akcyjnej*, [in:] *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Leopolda Steckiego*, eds. M. Bączyk, J.A. Piszczek, E. Radomska, M. Wilke, Toruń 1997, p. 467 et seq.

²⁵ See L. Stecki, *Koncern...*, p. 243, as well as S. Włodyka, *Prawo koncernowe*, Kraków 2003, pp. 22–23.

In the Act on the tax on certain financial institutions, the corporate relations between undertakings are described using the terms "dependence" and "interdependence" and "group of related entities". Therefore, in the case of those terms the legislature uses, without express reference, concepts governed by other legislative acts.²⁶ That legislative technique does not seem to be correct, taking into account the norm resulting from § 156(2) of the Rules of legislative technique.²⁷ Under that provision, where the reference is made only for the sake of brevity of the text, the referring provision shall clearly mention the legal provision(s) to which the reference is made.

However, as stated above, the legislature failed to include an explicit reference in the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions. Those terms operate in different branches of law and they are defined differently²⁸. This raises interpretive difficulties entailing the need to eliminate terminological ambiguity. In such a situation, the meaning of the legal term, its semantic element, must be found in the reference provisions²⁹. It is therefore impossible to establish the meaning of legal terms without applying the interpretation rules, including, in particular, external systemic interpretation.

The problem of defining the concepts of dependence and interdependence and of a group of interrelated entities has been the subject of evaluation in the judicature. The case law of the Supreme Administrative Court rightly rejects the possibility of defining these terms on the basis of their colloquial meaning. It is assumed that the identification of taxable entities must take place according to precise normative criteria.³⁰ In this respect, courts refer to the principle of statutory definiteness of tax regulation resulting from Article 217 of the Polish Constitution.³¹ The Supreme Administrative Court, in order to establish the meaning of terms, such as "dependence", "interdependence" and "group of interrelated entities", refers to the norms of

²⁶ See judgements of the Supreme Administrative Court: of 15 February 2022, case file III FSK 4098/21, and of 24 April 2019, case file II FSK 285/19.

²⁷ It is rightly noted by scholars in the field that the multitude of legal definitions may lead to terminological inconsistency and textual and praxeological contradictions, see: A. Hanusz, *Ochrona interesu publicznego w procesie stanowienia prawa finansowego*, „Przegląd Sejmowy” 2020, no. 1, p. 75.

²⁸ For more on the topic, see: T. Gizbert-Studnicki, *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978, p. 43 et seq.; A. Malinowski, *Polski język prawny. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2006, pp. 142-143.

²⁹ Cf. M. Zieliński, *Wykładnia...*, p. 133.

³⁰ See judgements of the Supreme Administrative Court: of 29 January 2019, case file II FSK 3243/18; of 24 April 2019, case file II FSK 285/19; of 9 December 2020, case file II FSK 2012/18; of 15 February 2022, case file III FSK 4098/21.

³¹ See for more detail B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2012.

balance sheet law. The case-law indicates that when defining these terms, reference should therefore be made to the provisions of the Accounting Act. According to administrative courts, this is justified, because Article 5(2) and (3) ATCFI refers to the Accounting Act.³²

The provisions of the Accounting Act define such terms as a subsidiary, a jointly controlled entity, interrelated entities and business group. It should be noted that the provisions of the Accounting Act apply to entities with their registered office or place of management in the territory of the Republic of Poland. Balance sheet law entities are collectively referred to as units. Pursuant to Article 3(1) point 39 of the Accounting Act, a subsidiary is a unit that is a commercial-law company or an entity incorporated and operating under foreign commercial law, controlled by the parent company. The parent company, together with its subsidiaries, may form a corporate group within the meaning of Article 3(1) point 44 of the cited Act. A jointly controlled entity, on the other hand, is a unit that is jointly controlled by shareholders under a contract, articles of association or memorandum of association concluded between them.³³ Interrelated entities, on the other hand, are two or more units forming a given corporate group.³⁴

At the same time, the Supreme Administrative Court, in some rulings, emphasises important differences between tax law and balance sheet law. It is rightly noted that the objectives of the regulations of tax law and balance sheet law differ.³⁵ As it is known, tax law is a set of public law norms governing legal relations related to the collection and accumulation of public revenue, while tax law contains norms that allow for effective fulfilment of tax obligations, which in consequence also result in the stabilisation of public finance. The primary objective of tax law is therefore to protect the public interest³⁶, while the essence of balance sheet law boils down to presenting the actual financial standing of an enterprise. This makes it possible to assess the profitability and liquidity of the undertaking.³⁷ In view of this, the case-law points

³² See judgements of the Supreme Administrative Court: of 29 January 2019, case file II FSK 3243/18; of 29 January 2019, case file II FSK 3717/18; of 24 April 2019, case file II FSK 285/19; of 15 February 2022, case file III FSK 4098/21 as well as the judgement of the Regional Administrative Court in Warsaw of 25 October 2019, case file III SA/Wa 514.

³³ Article 3 (1) point 40 of the Accounting Act.

³⁴ Article 22 (1) point 43 of the Accounting Act.

³⁵ See Judgement of the Supreme Administrative Court of 9 November 2021, case file no. III FSK 127/21.

³⁶ See A. Hanusz, *Ochrona interesu...*, pp. 64, 67.

³⁷ In more detail on the objectives of balance sheet law: S. Sojak, *Rachunkowość przymiotnikowa*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2011, no. 62, pp. 267-268; E. Walińska, *Rachunkowość jako nauka – jej współzawodniczenie z dyscypliną finanse*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2014, no. 66, pp. 510-513; K. Stepień, *Pojęcie i zakres polityki rachunkowości w polskich oraz w międzynarodowych regulacjach rachunkowości*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2019, no. 2, p. 80 et seq.

out that the root of the problem of defining intra-group relations involving taxpayers of the tax on certain financial institutions lies in the provisions of the Accounting Act.³⁸ It follows from the provisions of the Accounting Act that domestic insurance or reinsurance companies or lending institutions whose majority shareholder is a foreign company are not subsidiaries, as an entity established and operating under foreign state's laws cannot be considered a parent company.

The assumption that the Act on the tax on certain financial institutions refers implicitly to the provisions of the balance sheet law in defining intra-group relations between companies also results in a breach of the directive of systemic proximity.³⁹ The norms of the balance sheet law are in fact classified as private law⁴⁰. However, it should be noted that the defining norm should be applied within the branch of law in which it is placed.⁴¹ This means that first the applicability of the concepts established in the law branch should be considered and then of those in the field of law. The use of concepts operating in the same field of law is justified by the converging methods of regulation, as well as the objectives of the norms of that field.

It is therefore necessary to search for the meaning of the terms "dependence", "interdependence" and "group of interrelated entities" in the norms of public law.⁴² In relation to entities running insurance or reinsurance businesses, the relevant reference, according to the views expressed in the case law, are the provisions of the Act on insurance and reinsurance activity (AIRA). The Act regulates the organisation and functioning of the category of entities covered by the tax on certain financial institutions.⁴³ Pursuant to Article 3 (1) point 12 AIRA, the concept of group is understood as a group of entities which includes an entity holding shares in other entities, subsidiaries of this entity, and entities in which this entity or its subsidiaries hold shares. Due to their equity links, these entities can be considered a factual corporation. The

³⁸ See Judgement of the Supreme Administrative Court of 15 February 2022, case file no. III FSK 4098/21.

³⁹ See in more detail P. Szcześniak, *Stosunki zależności lub współzależności zakładu ubezpieczeń jako podmiotu podatku od niektórych instytucji finansowych. Głosa do wyroku NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., II FSK 3243/18*, „Orzecznictwo Sąd Polskich” 2019, no. 12, p. 138.

⁴⁰ See S. Bogucki, *Komentarz do art. 5 u.p.n.i.f.*, [in:] A. Bogucki, S. Bogucki, *Podatek od niektórych instytucji finansowych. Komentarz*, Warszawa 2022, n. 13.

⁴¹ Cf. A. Bielska-Brodziak, *Interpretacja tekstu prawnego na podstawie orzecznictwa podatkowego*, Warszawa 2009, p. 54.

⁴² It is stated, in the scholarly opinion and case-law, that it would be completely wrong to assume that the taxable object is determined depending on the standard accounting.

⁴³ For more details, see the dissenting opinion by Judge of the Supreme Administrative Court Bogusław Dauter to the judgement of the Supreme Administrative Court of 29 January 2019, case file II FSK 3243/18.

legislature allows for the creation of a group by mutual insurance companies, mutual reinsurance companies or other insurers based on the principle of mutuality, provided that they are not related by equity links, but contractually. Therefore, a group may also be established based on a contract, assuming that one of the group's entities, considered as the parent company, is entitled to manage the financial and operating policies of other entities in the group, considered as subsidiaries.

Undertakings which form a contractual corporation remaining under common management may be treated as a group of entities within the meaning of the Act on insurance activity. The legislation in question defines the concept of a subsidiary. It is an entity controlled by the parent company, i.e. an entity that exercises control over other entities within the meaning of the Accounting Act or an entity that, in the opinion of the supervisory authority, otherwise controls another entity.⁴⁴ At the same time, the Act on insurance activity does not stipulate that its provisions only apply to entities having their registered office or place of management in the territory of the Republic of Poland.⁴⁵

DISTRIBUTION OF THE TAX-FREE ALLOWANCE BETWEEN UNDERTAKINGS LINKED WITH THE INTRA-GROUP RELATIONSHIP

The provisions of the Act on the tax on certain financial institutions do not use terms that are derived directly from the Accounting Act or the Act on insurance activity. Article 5(2) and (3) ATCFI limits intra-group relations to taxpayers only. Thus, the tax-free allowance is calculated cumulatively for all taxpayers who are dependent or interdependent, directly or indirectly, on one entity or a group of related entities. The tax bases of the taxpayers bound by an intra-group relationship are therefore aggregated and the tax-free allowance is apportioned proportionately among those entities. For example, a domestic insurance company which is not in a relationship of dependence or interdependence with other taxpayers is entitled to deduct from the value of its assets the full tax-free allowance, that is PLN two billion. However, the right to deduct the full amount of the tax-free allowance is not vested in a domestic insurance company which is dependent or co-dependent on other taxpayers of that tax or their group. The tax-free allowance in this case depends on the ratio between the value of the assets of that

⁴⁴ See Article 3 (1) point 15 in conjunction with Article 3(1) point 14 AIRA.

⁴⁵ The Act on consumer loans, which is the basis for the creation and operation of lending institutions, lacks norms that define dependence, interdependence or group of interrelated entities.

company and the consolidated value of the assets of all its dependent or interdependent taxpayers.⁴⁶ This means that the tax-free allowance of PLN two billion is subject to a proportional allocation to taxpayers who form a corporate group structure. Such regulation was supposed to restrict the conditions for tax evasion by artificially dividing undertakings falling within the subjective scope of the tax.⁴⁷

However, entities incorporated or having their place of management outside the territory of the Republic of Poland do not fall within the subjective scope of the tax on certain financial institutions. A foreign company which is the majority shareholder of an insurance company cannot therefore be regarded as a taxpayer of that tax.⁴⁸ An entity having its registered office or place of management abroad, as is apparent from the statutory range of taxpayers, cannot be regarded as a dependent or interdependent taxpayer.⁴⁹ The obligation to apportion the tax-free allowance thus applies only to taxpayers having their registered office or place of management in the territory of the Republic of Poland.

As rightly pointed out by scholars in the field, the relationship between legal and economic relations should have an impact on legal regulation.⁵⁰ Tax legislation may limit the dynamics of economic turnover⁵¹. The link between taxation and business transactions requires that the legal terminology reflects the essence of the relations between the corporate group members. However, in the provisions of the Act on tax on certain financial institutions, the relations linking undertakings are not correctly defined. This is because, as said before, a corporation involving only domestic entities is treated differently, while a corporation formed by a domestic and a foreign entity is treated differently. In the case of the latter, the tax-free allowance is not distributed between the domestic taxpayer and the foreign entity. Indeed, the domestic entity benefits from the entire tax-free allowance, despite the fact that it has a relationship of dependency or interdependency with another foreign entity or group of foreign entities.

⁴⁶ See F. Majdowski, *Podatek od niektórych instytucji finansowych – quo vadis?*, „Przegląd Podatkowy” 2016, no. 12, p. 43.

⁴⁷ For more detail, see J. Głuchowski, T. Grabka, *Zasady...*, p. 79.

⁴⁸ The case-law indicates that the Act on the tax on certain financial institutions is a law concerning only the entities strictly listed therein and also determining, in a special and specific way other elements of the tax-law relationship arising under its regulations, including the tax base for that tax; see judgement of the Supreme Administrative Court of 9 December 2020, case file II FSK 2012/18.

⁴⁹ See, in more detail, Article 4 ATCFI.

⁵⁰ More on the topic in P. Borszowski, *Działalność gospodarcza w konstrukcji prawnej podatku*, Warszawa 2010, p. 18.

⁵¹ Cf. P. Borszowski, *An Organised Part of an Enterprise: The Legal Definition Limiting the Imprecision*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2019, no 4, p. 9.

In doing so, the assessment of the tax provisions should take into account the constitutional norms. When analysing the rules for the distribution of the tax-free allowance among taxpayers bound by an intra-group relationship, the norm arising from Article 32(1) of the Polish Constitution should be taken into account. The principle of equality can be drawn from this provision. In the relevant literature and case-law, the principle in question is perceived as an obligation to treat entities in a similar situation equally, without differentiations, either discriminatory or preferential.⁵² As pointed out by the academia, tax policy serves to differentiate levies in order to achieve certain economic, political, social or demographic purposes.⁵³ However, the shaping of payable tax amounts should be adapted to the officially adopted value system in the state, which is reflected first of all in constitutional norms. The granting of different rights and obligations to taxpayers of the tax on certain financial institutions, in the light of the principle of equality, must be reasonably justified. This differentiation should thus result from specific constitutional norms.⁵⁴

On the other hand, under the currently applicable legislation, a distinction is made between domestic corporate groups depending on whether their member is an entity having its registered office or place of management outside the territory of the Republic of Poland. When assessing dependence or interdependence, under the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions, only property, personal or equity relations existing between domestic entities are examined. This affects, as mentioned, the obligation to distribute the tax-free allowance among the participants in the group. The legislature thus seems to ignore the relationships linking domestic entities with foreign entities. The distinction made under the currently applicable law does not therefore appear to be justified. First of all, it is not justified by the protection of the public interest. In corporations in which, in addition to the domestic entity being a taxpayer, members are foreign entities, the tax-free allowance is not subject to distribution, which

⁵² See judgement of the Constitutional Tribunal of 10 June 2020, case file K 11/18, as well as W. Borysiak, L. Bosek, Komentarz 12 rt. 32 konstytucji, [in:] *Konstytucja RP. Komentarz*, vol. I, ed. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, Nt 64; J. Olesiak, *Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za ich zaległości podatkowe jako ciężar publiczny w świetle zasady proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP*, Łódź 2020, p. 148 et seq.

⁵³ See in more detail A. Hanusz, *Polityka podatkowa w zakresie różnicowania obciążeń dochodów rolniczych w P* 112 Lublin 1996, p. 264.

⁵⁴ The judgement of the Constitutional Tribunal of 3 July 2019, case file SK 20/18 points to the need to assess the adopted criterion of differentiation. The criterion in question should be connected with other values, principles or constitutional norms providing a rationale for different treatment of entities in a similar factual situation.

in consequence reduces the amount of tax obligation.⁵⁵ This is a significant advantage for corporations in which a foreign entity is a member.

It should also be in the public interest to ensure the free movement of goods, people, services and capital in the EU single internal market.⁵⁶ Financial markets, including banking, capital and insurance markets, are also part of the internal market.⁵⁷ As provided for in Article 65(3) TFEU, the making and application of tax legislation by a Member State of the European Union must not lead to discrimination or a disguised restriction on the free movement of capital.⁵⁸ The different treatment of corporations made of undertakings engaged in insurance, reinsurance or lending activities should therefore be criticised as not complying with EU law.⁵⁹

DISCUSSION AND CONCLUSIONS

The Act on the tax on certain financial institutions treats in a special way corporations established by undertakings conducting insurance, reinsurance and loan activities. The undertakings in question are obliged under the currently applicable legislation to sum up the assets that constitute the tax base and distribute the tax-free allowance proportionally. The tax-free allowance is calculated for each of the group's participants as the quotient of the value of the taxpayer's assets and the value of assets of all dependent or co-dependent taxpayers. Pursuant to the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions, the consolidated value of assets of group members does not include the assets of members who have their registered office or place of management outside the territory of the Republic of Poland. Property, personal or equity relations existing between domestic entities are taken into account when assessing dependence or interdependence. As a consequence, corporations bringing together, apart from a domestic entity being a taxpayer, also foreign entities, are *de lege lata* privileged in the light of the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions. Favouring

⁵⁵ A. Hanusz, *Ochrona interesu...*, p. 67.

⁵⁶ The internal market, pursuant to Article 26 (2) TFEU, covers an area without internal frontiers in which the free movement of goods, persons, services and capital is ensured in accordance with the provisions of the Treaties

⁵⁷ On the EU regulation of business regarding financial markets, see: W. Srokosz, *Institucje parabankowe w Polsce*, Warszawa 2011, p. 603 et seq.

⁵⁸ More on this topic, see: M. Matczyński, Komentarz do art. 65 TFEU, [in:] *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, vol. I, ed. D. Miąsik, N. Półtorak, A. Wróbel, Warszawa 2012.

⁵⁹ According to Article 58 (2) TFEU, the liberalisation of banking and insurance services connected with movements of capital shall be effected in step with the liberalisation of movement of capital.

Faculty of Law and Administration

such corporations is unjustified. It is difficult to find rational values speaking for such differentiation of tax burdens, which in consequence should be considered as contrary to the constitutional principles of equality and free movement of capital. Therefore, *de lege ferenda* should be postulated to change the provisions of the Act on the tax on certain financial institutions reckon with constitutional and EU standards. This will not be possible redefinition of relationship of dependence or interdependence in accordance with the principles of legislative technique.

REFERENCES

LITERATURE

- Banaszak B., *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Bielska-Brodziak A., *Interpretacja tekstu prawnego na podstawie orzecznictwa podatkowego*, Warszawa 2009.
- Bogucki S., Komentarz do art. 5 u.p.n.i.f., [in:] A. Bogucki, S. Bogucki, *Podatek od niektórych instytucji finansowych. Komentarz*, Warszawa 2022.
- Borszowski P., An Organised Part of an Enterprise: The Legal Definition Limiting the Imprecision, „Studia Iuridica Lublinensia” 2019, no 4, DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/sil.2019.28.4.9-19>.
- Borszowski P., *Działalność gospodarcza w konstrukcji prawnej podatku*, Warszawa 2010.
- Borszowski P., *Pojęcie podatku i prawa podatkowego*, [in:] *Prawo podatkowe z kasusami i pytaniami*, ed. *idem*, Warszawa 2020.
- Borysiak W., Bosek L., Komentarz do art. 32 konstytucji, [in:] *Konstytucja RP. Komentarz*, vol. I, ed. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.
- Chowaniec J., *Podstawa opodatkowania w podatku od niektórych instytucji finansowych*, „Co do zasady. Studia i analizy prawne” 2021, no. 2.
- Cień K., *Konstrukcja podatku*, [in:] *Prawo finansowe*, ed. A. Hanusz, Warszawa 2022.
- Frąckowiak J., *Jednostka organizacyjna jako substrat osoby prawnej i ustawowej*, [in:] *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, ed. L. Ogiello, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005.
- Gizbert-Studnicki T., *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978.
- Głuchowski J., Grabka T., *Zasady ustalania podstawy opodatkowania podatku od niektórych instytucji finansowych w przypadku zakładów ubezpieczeń i reasekuracji*, [in:] *Problemy finansów i prawa finansowego. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Elżbiecie Chojna-Duch*, ed. M. Bitner, Wrocław 2021.
- Hanusz A., *Ochrona interesu publicznego w procesie stanowienia prawa finansowego*, „Przegląd Sejmowy” 2020, no. 1, DOI: <https://doi.org/10.31268/PS.2020.04>.
- Hanusz A., *Ogólne zagadnienia prawa finansowego*, [in:] *Prawo finansowe*, ed. *idem*, Warszawa 2022.

Faculty of Law and Administration

²
Hanusz A., *Podatek od nieruchomości*, [in:] *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, ed. *idem*, Warszawa 2015.

⁵
Hanusz A., *Polityka podatkowa w zakresie różnicowania obciążeń dochodów rolniczych w Polsce*, Lublin 1996.

¹³
Kostecki A., *Elementy konstrukcji instancji podatku*, [in:] *System instytucji prawno-finansowych PRL*, t. III, ed. M. Weralski, Warszawa 1985.

Liescher T., [in:] *Konzern- und Umwandlungsrecht. Handbuch – Mustertexte – Kommentar*, ed. W. Happ, Köln 2012.

Lutter M., Scheffler E., Schneider U.H., *Der Konzern*, [in:] *Handbuch der Konzernfinanzierung*, ed. *idem*, Köln 1998.

⁴
Majdowski F., *Podatek od niektórych instytucji finansowych – quo vadis?*, „Przegląd Podatkowy” 2016, no. 12.

⁴⁴
Malinowski A., *Błędy formalne w tekstach prawnych*, Warszawa 2020.

Malinowski A., *Polski język prawny. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2006.

¹⁴
Mastalski R. [in:] B. Adamiak, J. Borkowski, P. Borszowski, R. Mastalski, J. Zubrzycki, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Wrocław 2017.

Mastalski R., *Ustalanie podstawy wymiaru w polskim postępowaniu podatkowym*, Wrocław 1973.

²⁶
Matczyński M., Komentarz do art. 65 TFUE, [in:] *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, vol. I, ed. D. Miąsik, N. Półtorak, A. Wróbel, Warszawa 2012.

¹²
Olesiak J., *Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za ich zaległości podatkowe jako ciężar publiczny w świetle zasady proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP*, Łódź 2020.

⁵
Ostrowski K., *Prawo finansowe. Zarys ogólny*, Warszawa 1970.

⁴²
Popiołek W., *Holding bankowy w świetle przepisów ustawy z 14 VI 1996 r. o łączeniu i grupowaniu niektórych banków w formie spółki akcyjnej*, [in:] *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Leopolda Steckiego*, ed. M. Bączyk, J.A. Piszczek, E. Radomska, M. Wilke, Toruń 1997.

⁵
Reniger H., *Problem podstawy wymiaru w socjalistycznym podatku rolniczym okresu przejściowego*, Toruń 1963

Rieder B., Huemer D., *Gesellschaftsrecht*, Wien 2019.

S. Włodyka, *Prawo koncernowe*, Kraków 2003.

¹¹⁷
Sojał S., *Rachunkowość przymiotnikowa*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2011, no. 62.

¹³³
Srokosz W., *Instytucje parabankowe w Polsce*, Warszawa 2011.

Stecki L., *Koncern*, Toruń 2001.

⁵⁵
Stępień K., *Pojęcie i zakres polityki rachunkowości w polskich oraz w międzynarodowych regulacjach rachunkowości*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2019, no. 2, DOI: <https://doi.org/10.15678/ZNUEK.2019.0980.0205>.

Faculty of Law and Administration

4
Szczęśniak P., *Stosunki zależności lub współzależności zakładu ubezpieczeń jako podmiotu podatku od niektórych instytucji finansowych. Glosa do wyroku NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., II FSK 3243/18*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2019, no. 12.

10
Walińska E., *Rachunkowość jako nauka – jej współdziałanie z dyscypliną finanse*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2014, no. 66.

13
Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2017.

38
Zieliński R., *Selected Tax Rules in the Polish Financial Law Literature*, „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem” 2022, no 3, DOI: <https://doi.org/10.7206/kp.2080-1084.548>.

LEGAL ACTS

63
Constitution of the Republic of Poland of April 2, 1997 (Journal of Laws 1997 No. 78, item 483, as amended).

31
Treaty on the Functioning of the European Union (Journal of Laws of 2004 No. 90, item 864, as amended).

54
Regulation (EU) 2015/2365 of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on transparency of securities financing transactions and of reuse and amending Regulation (EU) No 648/2012 (OJ L 337, 23.12.2015, p. 1–34).

62
Accounting Act of 29 September 1994 (Journal of Laws of 2023, item 120, as amended).

Act of 27 August 2009 on Public Finance (Journal of Laws of 2022, item 1634, as amended).

37
Act of 11 September 2015 on insurance and reinsurance activity (Journal of Laws of 2022, item 2283, as amended).

Act of 15 January 2016 on the tax on certain financial institutions (Journal of Laws of 2022, item 1685, as amended).

CASE-LAW AND ADMINISTRATIVE DECISIONS

102
Wyrok TK z dnia 3 lipca 2019 r., sygn. akt SK 20/18. [Judgement of the Constitutional Tribunal of 03 July 2019, case file no. SK 20/18]

15
Wyrok TK z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt K 11/18. [Judgement of the Constitutional Tribunal of 10 June 2020, case file no. K 11/18.]

1
Wyrok NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3243/18. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 29 January 2019, case file no. II FSK 3243/18.]

1
Wyrok NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3087/18. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 29 January 2019, case file no. II FSK 3087/18.]

1
Wyrok NSA z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt II FSK 285/19. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 24 April 2019, case file no. II FSK 285/19.]

1
Wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt II FSK 183/18. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 17 December 2019, case file no. II FSK 183/18.]

1
Wyrok NSA z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt II FSK 2012/18. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 9 December 2020, case file no. II FSK 2012/18.]

Faculty of Law and Administration

80 Wyrok NSA z dnia 9 listopada 2021 r., sygn. akt III FSK 127/21. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 9 November 2021, case file no. III FSK 127/21.]

80 Wyrok NSA z dnia 15 lutego 2022 r., sygn. akt III FSK 4098/21. [Judgement of the Supreme Administrative Court of 15 February 2022, case file no. III FSK 4098/21.]

85 Wyrok WSA w Warszawie z dnia 25 października 2019 r., sygn. akt III SA/Wa 514/19. [Judgement of the Regional Administrative Court in Warsaw of 25 October 2019, III SA/Wa 514/19.]

57 Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 29 marca 2018 r., 0114-KDIP2-3.4016.1.2018.2.MS [Individual interpretation of the head of the National Revenue Administration of 29 March 2018, 0114-KDIP2-3.4016.1.2018.2.MS]

4 Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 21 lutego 2018 r., 0114-KDIP2-3.4016.1.2017.1.MS. [Individual interpretation of the head of the National Revenue Administration of 21 February 2018, 0114-KDIP2-3.4016.1.2017.1.MS].

Wpływ stosunków koncernowych na wysokość podatku od niektórych instytucji finansowych

ABSTRAKT

Niniejsze opracowanie o charakterze naukowo-badawczym dotyczy konstrukcji podatku od niektórych instytucji finansowych. Istota przedmiotu badań jako problemu naukowego koncentruje się na ocenie wpływu stosunków koncernowych łączących przedsiębiorców na wysokość podatku od niektórych instytucji finansowych. Głównym celem artykułu jest analiza sposobu definiowania stosunków koncernowych na tle reguł tworzenia definicji terminów prawnych. Brak odpowiedniego powiązania stosunków prawnych i faktycznych istniejących między przedsiębiorcami z normami prawa podatkowego, jak ustalono w pracy z wykorzystaniem metody dogmatycznej oraz analizy judykatury, może prowadzić do różnicowań o charakterze dyskryminacyjnym lub faworyzującym. W artykule podjęto próbę udowodnienia twierdzenia, że w świetle przepisów ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych istnieje problem uprzywilejowania koncernów, w których oprócz podmiotu krajowego, będącego podatnikiem, uczestnikiem jest podmiot mający siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Artykuł zawiera rekomendacje normatywne, które powinny wpłynąć na poprawę przepisów ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych. Pomimo tego, że artykuł dotyczy analizy dogmatycznej polskich przepisów prawa podatkowego wnioski z niego wynikające mogą mieć uniwersalne znaczenie w odniesieniu do zasady równości rozumianej jako obowiązek jednakowego traktowania podmiotów znajdujących się w zbliżonej sytuacji, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących.

1 **Słowa kluczowe:** prawo podatkowe; instytucje finansowe; podatek od niektórych instytucji finansowych; koncern; podstawa opodatkowania

WPROWADZENIE

Istotną rolę w analizie unormowań wynikających z przepisów ustawy o podatku od ni których instytucji finansowych zajmuje zagadnienie podstawy opodatkowania. Na szczególną uwagę zasługuje sposób ustalania podstawy opodatkowania w odniesieniu do przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową, reasekuracyjną lub pożyczkową, o ile pozostają stroną stosunków koncernowych. Na podatnikach zależnych lub współzależnych od jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych ze sobą ciąży bowiem obowiązek kumulacji aktywów przy obliczaniu podstawy opodatkowania oraz proporcjonalnego podziału kwoty wolnej od opodatkowania. Pojęcie zależności, współzależności oraz grupy podmiotów powiązanych nie zostało jednak zdefiniowane w przepisach ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych. Stan ten powoduje liczne wątpliwości na etapie stosowania prawa.

Przedmiotem opracowania jest ocena wpływu stosunków koncernowych łączących przedsiębiorców na wysokość podatku od niektórych instytucji finansowych. W związku z tym konieczna stała się analiza sposobu definiowania stosunków koncernowych na tle reguł tworzenia definicji terminów prawnych. Brak odpowiedniego powiązania stosunków prawnych i faktycznych istniejących między przedsiębiorcami z normami prawa podatkowego może prowadzić do różnicowań o charakterze dyskryminacyjnym lub faworyzującym. Celem opracowania jest udowodnienie twierdzenia, że w świetle przepisów ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych istnieje problem uprzywilejowania koncernów, w których oprócz podmiotu krajowego, będącego podatnikiem, uczestnikiem jest podmiot mający siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Temat badań podjęty w pracy nie został dotychczas zbadany i pisarsko opracowany, choć podejmowany problem był sygnalizowany w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego.

KONSTRUKCJA PODSTAWY OPODATKOWANIA W PODATKU OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

Podstawa opodatkowania stanowi kluczowy element konstrukcji podatku. Jak podkreśla się w literaturze, podstawa opodatkowania to skonkretyzowany wartościowo lub ilościowo przedmiot podatkowy, który jest elementem treści podatkowego stanu faktycznego określonego przez ustawodawcę⁶⁰. Podstawa jako element konstrukcji podatku jest objęta hipotezą normy

⁶⁰ Zob. A. Hanusz, *Podatek od nieruchomości*, [w:] *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, red. idem, Warszawa 2015, s. 57; K. Cień, *Konstrukcja podatku*, [w:] *Prawo finansowe*, red. A. Hanusz, Warszawa 2022, s. 215-216.

ogólnej i abstrakcyjnej. Jest to więc pojęcie kwantytatywne, będące wartościowym lub ilościowym ujęciem przedmiotu opodatkowania⁶¹. Dzięki określeniu podstawy opodatkowania nadaje się wielkość liczbową przedmiotowi podatku, do którego można zastosować odpowiednią stawkę, a w konsekwencji wyznacza się wysokość świadczenia podatkowego. Wobec tego określenie podstawy opodatkowania powinno uwzględniać zakres przedmiotowy podatku wyznaczony przez ustawodawcę, a także specyfikę danego podatku⁶².

W konstrukcji podatku od niektórych instytucji finansowych ustawodawca szczegółowo unormował podstawę opodatkowania. Natomiast przedmiot opodatkowania został określony w sposób niepoprawny. Przedmiotem opodatkowania podatkiem od niektórych instytucji finansowych, w myśl przepisu art. 3 u.p.n.i.f., są bowiem aktywa podmiotów będących podatnikami podatku. Ustawa odnosi się więc do przedmiotu opodatkowania poprzez wskazanie obiektu, nie zaś stanu faktycznego bądź prawnego, z którego zaistnieniem norma prawna wiąże powstanie obowiązku podatkowego⁶³. Przepisy ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych nie definiują jednak pojęcia aktywów. Ustawodawca odsyła więc w sposób dorozumiany do innych aktów prawnych⁶⁴.

W odniesieniu do pojęcia aktywów należy sięgnąć do definicji terminów prawnych wykształconych w prawie bilansowym. Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 pkt 12 u.r. przez aktywa rozumie się kontrolowane przez podmiot prawa bilansowego zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych. Przedmiot opodatkowania został w ten sposób zakreślony szeroko. Wobec tego obowiązek podatkowy powstanie nie tylko, kiedy podmiot jest właścicielem zasobów majątkowych, lecz także kiedy sprawuje faktyczną kontrolę nad tymi zasobami. Definicja aktywów koncentruje się więc na rzeczywistości sprawowania kontroli nad zasobami majątk-

⁶¹ Zob. H. Reniger, *Problem podstawy wymiaru w socjalistycznym podatku rolniczym okresie przejściowym*, Toruń 1963, s. 312; K. Ostrowski, *Prawo finansowe. Zarys ogólny*, Warszawa 1970, s. 149; F. Jastalski, *Ustalanie podstawy wymiaru w polskim postępowaniu podatkowym*, Wrocław 1973, s. 58-59, 94; A. Kostecki, *Elementy konstrukcji instancji podatku*, [w:] *System instytucji prawno-finansowych PRL*, t. III, red. M. Weralski, Warszawa 1985, s. 35-3.

⁶² Por. P. Borszowski, *Pojęcie podatku i prawa podatkowego*, [w:] *Prawo podatkowe z kazuami i pytaniami*, red. idem, Warszawa 2020, s. 29

⁶³ Zob. K. Ostrowski, *Prawo...*, s. 146.

⁶⁴ W związku tym trzeba odnieść się do elementu znaczeniowego zawartego w przepisach, których odnosi się ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych. Na temat odesłań doręczanych zob. M. Zieliński, *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2017, s. 133, a także A. Malinowski, *Błędy formalne w tekstach prawnych*, Warszawa 2020, s. 95, 110.

kowymi, nie zaś na ich posiadaniu w sensie prawnym. Kontrola ta ma polegać na realnym władaniu aktywami przejawiającym się w swobodzie ich gromadzenia oraz rozporządzania nimi. Zakres przedmiotowy podatku od niektórych instytucji finansowych obejmuje wszystkie kategorie aktywów, czyli aktywa trwałe i obrotowe, w tym aktywa rzeczowe, finansowe, należności krótkoterminowe i rozliczenia międzyokresowe. Z tych powodów określenie przedmiotu podatku od niektórych instytucji finansowych można uznać za nieprecyzyjne i niekomunikatywne w świetle przepisu § 6 z.t.p.⁶⁵ Tymczasem, jak podkreśla się w judykaturze, przedmiot opodatkowania powinien być w sposób jasny sprecyzowany w ustawie, aby możliwe było określenie podstawy opodatkowania i zastosowanie właściwej stawki podatkowej⁶⁶.

Konsekwencją nieprecyzyjnego określenia przedmiotu podatku od niektórych instytucji finansowych jest obszerna regulacja podstawy opodatkowania. Służy to realizacji funkcji rozdzielczej oraz stymulacyjnej właściwej prawu podatkowemu, będącego jednym z działów prawa finansowego⁶⁷. Podstawa w podatku od niektórych instytucji finansowych została wyrażona w sposób wartościowy. W celu określenia podstawy opodatkowania konieczne jest obliczenie wartości aktywów podatnika. Wartość ta musi wynikać z zestawienia obrotów i sald, ustalonego w ostatnim dniu miesiąca na podstawie zapisów na kontach księgi głównej, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości lub standardami rachunkowości stosowanymi przez podatnika.

Obszerność unormowania podstawy opodatkowania w podatku od niektórych instytucji finansowych wyraża się w wielości sposobów jej określenia. Ustawodawca zróżnicował w odniesieniu do poszczególnych kategorii podatników sposób obliczenia wartości aktywów, a także kwoty wolnej od podatku. Wysokość minimum wolnego od opodatkowania, a więc wyłączenia z podstawy opodatkowania określonej kwot pieniężnych, jest uzależniona od rodzaju prowadzonej przez podatnika działalności⁶⁸. W przypadku podmiotów świadczących czynności

⁶⁵ W nauce słusznie wskazuje się, iż niektóre rodzaje aktywów są opodatkowane wielokrotnie różnymi rodzajami podatków majątkowych, np. podatkiem od nieruchomości oraz podatkiem od niektórych instytucji finansowych, zob. J. Chowaniec, *Podstawa opodatkowania w podatku od niektórych instytucji finansowych*, „Co do zasady. Studia i analizy prawne” 2021, nr 2, s. 56.

⁶⁶ Zob. wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt II FSK 183/18.

⁶⁷ Zob. 84. Hanusz, *Ogólne zagadnienia prawa finansowego*, [w:] *Prawo...*, red. *idem*, s. 30-31; R. Zieliński, *Selected Tax Rules in the Polish Financial Law Literature*, „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem” 2022, nr 3, s. 193.

⁶⁸ Minimum wolne od opodatkowania należy uznać za formę ulgi podatkowej. Jak wskazuje się w literaturze, podstawowym celem wykorzystywania konstrukcji ulgi podatkowej jest częściowe obniżenie podstawy opodatkowania, stawki podatkowej lub wysokości podatku, por. R. Mastalski [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, P. Borzowski, R. Mastalski, J. Zubrzycki, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Wrocław 2017, s. 51.

depozytowo-kredytowe podstawą opodatkowania jest nadwyżka sumy wartości aktywów podatnika ponad kwotę 4 mld zł⁶⁹. Natomiast dla podmiotów prowadzących działalność ubezpieczeniową lub reasekuracyjną, kwota wolna od opodatkowania wynosi 2 mld zł⁷⁰. Najniższe minimum podatkowe, które wynosi 200 mln zł, przysługuje instytucjom pożyczkowym⁷¹.

Oprócz wysokości minimum podatkowego ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych różnicowała sposób obliczania wartości aktywów podatnika. Funkcja stymulacyjna w przepisach ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych jest realizowana za pomocą konstrukcji obniżek podatkowych. Realizacja tej funkcji nie jest jednak jednakowa w stosunku do podmiotów podatku od niektórych instytucji finansowych. Wartość aktywów podatnika może być pomniejszana o określone kategorie pasywów bilansowych, np. kapitały (fundusze) własne. Podmioty świadczące czynności depozytowo-kredytowe są uprawnione obniżyć podstawę opodatkowania o wartość funduszy własnych ustaloną w ostatnim dniu miesiąca. Banki krajowe, a także oddziały banków zagranicznych oraz oddziały instytucji kredytowych obniżają podstawę opodatkowania o wartość funduszy własnych w rozumieniu art. 126 pr. bank., a więc sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II⁷². Natomiast spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe są uprawnione obniżyć podstawę opodatkowania o wartość funduszy własnych, o których mowa w art. 24 u.s.k.o.k. Chodzi tu przede wszystkim o fundusz udziałowy, fundusz zasobowy, fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych, a także niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych bądź kapitałowych⁷³. Jednak podmioty prowadzące działalność ubezpieczeniową i reasekuracyjną oraz instytucje pożyczkowe nie zostały *de lege lata* wyposażone w uprawnienie do obniżenia podstawy opodatkowania o wartość funduszy własnych⁷⁴.

⁶⁹ Zob. art. 5 ust. 1 § 8 zw. z art. 4 pkt 1-4 u.p.n.i.f.

⁷⁰ Zob. art. 5 ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 5 u.p.n.i.f.

⁷¹ Zob. art. 5 ust. 3 w zw. z art. 4 pkt 9 u.p.n.i.f.

⁷² Zob. art. 5 ust. 4 u.p.n.i.f. w zw. z art. 126 pr. bank. w zw. z art. 4 ust. 1 pkt 118 rozporządzenia nr 575/2013.

⁷³ Zob. art. 5 ust. 6 u.p.n.i.f. w zw. z art. 24 u.s.k.o.k.

⁷⁴ W odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność ubezpieczeniową oraz reasekuracyjną wskazuje się słusznie w piśmiennictwie, że uprawnienie do obniżenia podstawy opodatkowania o wartość funduszy własnych pozwoliłoby na pozostawienie poza zakresem opodatkowania środków klientów gwarantujących w całości wskazanych podmiotów, zob. J. Głuchowski, T. Grabka, *Zasady ustalania podstawy opodatkowania podatków od niektórych instytucji finansowych w przypadku zakładów ubezpieczeń i reasekuracji*, [w:] *Problemy finansów i prawa finansowego. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Elżbiecie Chojna-Duch*, red. M. Bitner, Wrocław 2021, s. 77-78.

Ponadto oprócz obniżek polegających na zmniejszeniu wartości aktywów o określone kategorie pasywów, niektóre podmioty podatku od niektórych instytucji finansowych są uprawnione do pomniejszania podstawy opodatkowania o wartość wybranych aktywów. Podmioty świadczące czynności depozytowo-kredytowe są uprawnione obniżyć podstawę opodatkowania o wartość aktywów umożliwiających sfinansowanie deficytu jednostek sektora finansów publicznych. Chodzi tu przede wszystkim o skarbowe papiery wartościowe w rozumieniu ustawy o finansach publicznych⁷⁵, a także papiery emitowane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny⁷⁶. Jednak nabycie papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa publiczne, a także inne państwa bądź organizacje lub instytucje międzynarodowe nie uprawnia do obniżenia podstawy opodatkowania⁷⁷. Niemniej od 1 stycznia 2023 r. podstawa opodatkowania może być obniżona o wartość papierów wartościowych ustawowo objętych gwarancją Skarbu Państwa oraz wartość aktywów wynikających z transakcji odkupu, o której mowa w art. 3 pkt 9 rozporządzenia 2015/2365 w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania, której przedmiotem są skarbowe papiery wartościowe⁷⁸.

Z kolei podmioty prowadzące działalność ubezpieczeniową lub reasekuracyjną mogą obniżyć podstawę opodatkowania o wartość aktywów zgromadzonych w ramach umów o prowadzenie pracowniczych planów kapitałowych, a także o wartość papierów wartościowych emitowanych przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny⁷⁹. Natomiast instytucje pożyczkowe nie zostały wyposażone w uprawnienie do obniżania podstawy opodatkowania o wartość wybranych aktywów.

DEFINIOWANIE STOSUNKÓW KONCERNOWYCH W ŚWIETLE USTAWY O PODATKU OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

⁷⁵ Zob. art. 5 ust. 9 u.p.i. w zw. z art. 95 ust. 1 u.f.p. Przez skarbowy papier wartościowy, w myśl art. 95 ust. 1 u.f.p., należy rozumieć papier wartościowy, w którym Skarb Państwa stwierdza, że jest dłużnikiem właściciela takiego papieru, i zobowiązuje się wobec niego do spełnienia określonego świadczenia, które może mieć charakter pieniędzy lub niepieniężny.

⁷⁶ b. art. 5 ust. 11 u.p.n.i.f.

⁷⁷ Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 29 marca 2018 r., 0114-KDIP2-3.4016.1.2018.2.MS, a także interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 21 lutego 2018 r., 0114-KDIP2-24)16.1.2017.1.MS.

⁷⁸ Zob. art. 5 ust. 9 pkt 2-3 u.p.n.i.f.

⁷⁹ Zob. art. 5 ust. 10 u.p.n.i.f.

Szczególny sposób obliczania wartości aktywów dotyczy podmiotów prowadzących działalność ubezpieczeniową lub reasekuracyjną oraz instytucji pożyczkowych, o ile pozostają stroną stosunków koncernowych⁸⁰. W odniesieniu do wymienionych podmiotów, ustawodawca zdecydował o kumulacji aktywów podatków zależnych lub współzależnych pośrednio lub bezpośrednio od jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych ze sobą. Wskazane terminy prawne, tj. podatek zależny lub współzależny, jak powiedziano, nie zostały zdefiniowane w przepisach ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych. Podobnie ustawa nie zawiera definicji legalnej podmiotów powiązanych ze sobą.

W ujęciu ogólnym przez stosunki koncernowe rozumie się zgrupowanie prawnie samodzielnych przedsiębiorców powiązanych faktycznie lub formalnie. Koncern jest bowiem formą współdziałania przedsiębiorców, którzy zachowują swoją odrębność prawną⁸¹. Oznacza to, że uczestnicy koncernu są samodzielnymi podmiotami prawa. Uczestnicy koncernu są zatem odrębnymi od koncernu podmiotami stosunków prawnych, w tym stosunków podatkowych bądź bilansowych. W piśmiennictwie wyróżnia się przy tym dwie kategorie struktur koncernowych. Pierwsza kategoria to zgrupowanie przedsiębiorców powiązanych ustrojowo, a więc kapitałowo, personalnie lub majątkowo. Stosunki prawne między przedsiębiorcami powiązanymi ustrojowo mają charakter faktyczny, nie zaś formalny⁸². W związku z tym zgrupowania, o których mowa, są określane mianem koncernu faktycznego, koncernu niewłaściwego lub holdingu⁸³. Druga kategoria stosunków koncernowych powstaje na podstawie umowy zawieranej między przedsiębiorcami. Cechą tych struktur jest brak powiązań o charakterze ustrojowym. Stosunki prawne w tym przypadku nie wynikają z powiązań faktycznych, lecz umownych. W literaturze takie stosunki prawne między przedsiębiorcami nazywa się koncernem umownym lub formalnym⁸⁴.

W ustawie o podatku od niektórych instytucji finansowych stosunki koncernowe między przedsiębiorcami określono z użyciem terminów zależność i współzależność oraz grupa

⁸⁰ Zob. art. 5 ust. 2 i 3 u.p.n.i.f.

⁸¹ Zob. szerzej: B. Rieder, D. Huemer, *Gesellschaftsrecht*, Wien 2019, s. 53; J. Frąckowiak, *Jednostka organizacyjna jako substrat osoby prawnej i ustawowej*, [w:] *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. L. Ogieńko, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005, s. 906-908.

⁸² Por. M. Lutter, E. Scheffler, U.H. Schneider, *Der Konzern*, [w:] *Handbuch der Konzernfinanzierung*, red. eidem, Köln 1998, s. 14; L. Stecki, *Koncern*, Toruń 2001, s. 232; T. Liebscher, [w:] *Konzern- und Umwandlungsrecht. Handbuch – Musterteil – Kommentar*, red. W. Happ, Köln 2012, s. 277.

⁸³ Zob. W. Popiołek, *Holding bankowy w świetle przepisów ustawy z 141996.6. r. o łączeniu i grupowania niektórych banków w formie spółki akcyjnej*, [w:] *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Leopolda Steckiego*, red. M. Bączyk, J.A. Piszczek, E. Radomska, M. Wilke, Toruń 1997, s. 467 i n.

⁸⁴ Zob. L. Stecki, *Koncern...*, s. 243, a także S. Włodyka, *Prawo koncernowe*, Kraków 2003, s. 22–23.

podmiotów powiązanych. Ustawodawca w przypadku tych terminów sięga więc do pojęć uregulowanych w innych aktach normatywnych bez wyraźnego odesłania⁸⁵. Przyjęta technika prawodawcza nie wydaje się poprawna, biorąc pod uwagę normę wynikającą z § 156 ust. 2 z.t.p.⁸⁶ W myśl tego przepisu, jeżeli odesłanie stosuje się tylko ze względu na potrzebę osiągnięcia skrótowości tekstu, w przepisie odsyłającym jednoznacznie wskazuje się przepis lub przepisy prawne, do których się odsyła.

Jak powiedziano, ustawodawca nie zawarł jednak w przepisach ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych odesłania wyraźnego. Wskazane terminy funkcjonują w różnych gałęziach prawa, lecz są tam w sposób odmienny zdefiniowane⁸⁷. Rodzi to trudności interpretacyjne polegające na konieczności eliminacji wieloznaczności terminologicznej. W takiej sytuacji należy odnaleźć sens terminu prawnego, a więc jego element znaczeniowy zawarty w przepisach odniesienia⁸⁸. Ustalenie znaczenia terminów prawnych nie jest więc możliwe bez wykorzystania reguł wykładni, w tym przede wszystkim wykładni systemowej zewnętrznej.

Problem definiowania pojęcia zależności i współzależności oraz grupy podmiotów powiązanych był przedmiotem oceny dokonywanej w judykaturze. W orzecnictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego słusznie odrzuca się możliwość definiowania tych terminów na podstawie ich znaczenia w języku potocznym. Przyjmuje się w związku z tym, że identyfikacja podmiotów podatku musi odbywać się na podstawie precyzyjnych kryteriów normatywnych⁸⁹. W tym zakresie sądy odwołują się do zasady ustawowej określoności regulacji podatku wynikającej z art. 217 konstytucji⁹⁰. Naczelny Sąd Administracyjny w celu ustalenia elementu znaczeniowego terminów, takich jak zależność i współzależność oraz grupa podmiotów powiązanych odwołuje się do norm prawa bilansowego. W orzecnictwie wskazuje się, że przy defi-

⁸⁵ Zob. wyroki NSA: z dnia 15 lutego 2022 r., sygn. akt III FSK 4098/21 oraz z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt II FSK 285/19.

⁸⁶ Słusznie podkreśla się w nauce, iż wielość definicji legalnych może jednak powodować brak jednolitości pojęć i powstawanie sprzeczności treściowych oraz prakseologicznych, zob. A. Hanusz, *Ochrona interesu publicznego w procesie stanowienia prawa finansowego*, „Przegląd Sejmowy” 2020, nr 1, s. 75.

⁸⁷ Szerzej na ten temat zob. Gizbert-Studnicki, *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978, s. 43 i n.; A. Malinowski, *Polski język prawny. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2006, s. 142-143.

⁸⁸ Por. [8] Zieliński, *Wykładnia...*, s. 133.

⁸⁹ Zob. wyroki NSA: z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3243/18; z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt II FSK 285/19; z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt II FSK 2012/18; z dnia 15 lutego 2022 r., sygn. akt III FSK 4014/21.

⁹⁰ Zob. szerzej B. Banaszak, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2012.

niowaniu wskazanych terminów należy więc odwołać się do przepisów ustawy o rachunkowości. Jest to według sądów administracyjnych uzasadnione, ponieważ do ustawy o rachunkowości nawiązuje art. 5 ust. 2 i 3 u.p.n.i.f.⁹¹

W przepisach ustawy o rachunkowości zdefiniowano, takie terminy, jak: jednostka zależna, jednostka współzależna, jednostki powiązane oraz grupa kapitałowa. Trzeba zastrzec, że przepisy ustawy o rachunkowości stosuje się do podmiotów mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Podmioty prawa bilansowego są zbiorczo określane mianem jednostek. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 39 ustawy o rachunkowości jednostka zależna to jednostka będąca spółką handlową lub podmiotem utworzonym i działającym zgodnie z przepisami obcego prawa handlowego, kontrolowaną przez jednostkę dominującą. Jednostka dominująca wraz z jednostkami zależnymi mogą stworzyć grupę kapitałową w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 44 przywołanej ustawy. Natomiast przez jednostkę współzależną rozumie się jednostkę, która jest współkontrolowana przez wspólników na podstawie zawartej pomiędzy nimi umowy, umowy spółki lub statutu⁹². Z kolei jednostki powiązane to dwie lub więcej jednostek wchodzących w skład danej grupy kapitałowej⁹³.

Jednocześnie Naczelny Sąd Administracyjny w niektórych judykatach podkreśla istotne różnice między prawem podatkowym i prawem bilansowym. Słusznie zauważa się, iż cele regulacji prawa podatkowego i prawa bilansowego są odmienne⁹⁴. Jak wiadomo, prawo podatkowe to ogół norm prawa publicznego regulujących stosunki prawne związane z pobieraniem i gromadzeniem dochodów publicznych. Prawo podatkowe obejmuje normy, które pozwalają na skuteczne wykonywanie zobowiązań podatkowych, co w konsekwencji przynosi również na stabilizację finansów publicznych. Podstawowym celem prawa podatkowego jest zatem ochrona interesu publicznego⁹⁵. Z kolei istota prawa bilansowego sprowadza się do zaprezentowania rzeczywistej sytuacji finansowej przedsiębiorstwa. Umożliwia to dokonanie oceny rentowności i płynności przedsiębiorcy⁹⁶. W związku z tym w orzecznictwie wskazuje się, że to

⁹¹ Zob. wyroki NSA: z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3243/18; z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 308/963; z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt II FSK 285/19; z dnia 15 lutego 2022 r., sygn. akt III FSK 4098/2 ²⁵ także wyrok WSA w Warszawie z dnia 25 października 2019 r., sygn. akt III SA/Wa 514/19

⁹² Zob. art. 3 ust. 1 pkt 40 u.r.

⁹³ ³ Zob. art. 3 ust. 1 pkt 43 u.r.

⁹⁴ Por. wyrok NSA z dnia 9 listopada 2021 r., sygn. akt III FSK 127/21.

⁹⁵ Zob. A. Hanusz, *Ochrona interesu...*, s. 64, 67. ¹²²

⁹⁶ Obszernie o celach norm prawa bilansowego: S. Sojak ¹⁰ *rachunkowość przymiotnikowa*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2011, nr 62, s. 267-268; E. Walińska, *Rachunkowość jako nauka – jej współdziałanie z dyscypliną finanse*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2014, nr 66, s. 510-513; K. Stępień, *Pojęcie i zakres*

właśnie w przepisach ustawy o rachunkowości tkwi źródło problemu związanego z definiowaniem stosunków koncernowych obejmujących podatników podatku od niektórych instytucji finansowych⁹⁷. Z przepisów ustawy o rachunkowości wynika, że krajowe zakłady ubezpieczeń lub reasekuracji albo instytucje pożyczkowe, których większościowym udziałowcem jest spółka zagraniczna nie są jednostkami zależnymi, gdyż za jednostkę dominującą nie można uznać podmiotu utworzonego i działającego zgodnie z przepisami obcego państwa.

Przyjęcie, że ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych w zakresie definiowania stosunków koncernowych między przedsiębiorcami odsyła w sposób dorozumiany do przepisów prawa bilansowego powoduje ponadto przełamanie dyrektywy bliskości systemowej⁹⁸. Normy prawa bilansowego są bowiem zaliczane do prawa prywatnego⁹⁹. Należy jednak zauważyć, że norma definiująca powinna być stosowana w obrębie gałęzi prawa, w której występuje¹⁰⁰. Oznacza to, że w pierwszej kolejności należy rozważyć możliwość stosowania pojęć unormowanych w danej gałęzi, a następnie dziedzinie prawa. Korzystanie z pojęć istniejących w tej samej dziedzinie prawa jest uzasadnione zbieżnymi metodami regulacji, a także celami norm tej dziedziny.

Niezbędne jest zatem poszukiwanie rozumienia terminów zależność, współzależność oraz grupa podmiotów powiązanych wśród norm prawa publicznego¹⁰¹. W stosunku do podmiotów prowadzących działalność ubezpieczeniową lub reasekuracyjną, właściwym odwołaniem, według poglądów wyrażanych w orzecznictwie, są przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Ustawa ta bowiem reguluje organizację i funkcjonowanie wskazanej kategorii podmiotów objętych zakresem podatku od niektórych instytucji finansowych¹⁰². W myśl art. 3 ust. 1 pkt 12 u.d.u.r. przez pojęcie grupy rozumie się grupę podmiotów

¹⁰ polityki rachunkowości w polskich oraz w międzynarodowych regulacjach rachunkowości, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2019, nr 2, s. 80 i n.

⁹⁷ Zob. wyrok 17A z dnia 15 lutego 2022 r., sygn. akt III FSK 4098/21.

⁹⁸ Zob. szerzej P. Szczeniak, *Stosunki zależności lub współzależności zakładu ubezpieczeń jako podmiotu podatku od niektórych instytucji finansowych. Głosa do wyroku NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., II FSK 3243/18*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2019, nr 12, s. 138.

⁹⁹ Zob. S. Bogucki, *Komentarz do art. 5 u.p.n.i.f.*, [w:] A. Bogucki, S. Bogucki, *Podatek od niektórych instytucji finansowych. Komentarz*, Warszawa 2022, nt. 13.

¹⁰⁰ Por. A. Bielska-Brodziak, *Interpretacja tekstu prawnego na podstawie orzecznictwa podatkowego*, Warszawa 2009, s. 54.

¹⁰¹ W nauce i w orzecznictwie przyjmuje się, że całkowicie błędne byłoby założenie, że podmiot opodatkowania jest ustalany w zależności od tego, według jakich standardów prowadzi rachunkowość.

¹⁰² Zob. szerzej zdanie odrębne sędziego NSA Bogusława Dautera do wyroku NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3243/18.

⁹ w skład której wchodzi podmiot posiadający udziały kapitałowe w innych podmiotach, jednostki zależne tego podmiotu, oraz podmioty, w których ten podmiot lub jego jednostki zależne posiadają udziały kapitałowe. Podmioty te z uwagi na powiązania kapitałowe można uznać za holding, a więc koncern faktyczny. Ustawodawca dopuszcza stworzenie grupy przez towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, towarzystwa reasekuracji wzajemnej lub inne zakłady ubezpieczeń oparte na zasadzie wzajemności, o ile nie są powiązane kapitałowo, lecz umownie. W związku z tym grupa może powstać więc także na podstawie umowy, przy założeniu, że jeden z podmiotów wchodzących w skład grupy, uznawany za jednostkę dominującą, jest uprawniony do kierowania polityką finansową i operacyjną innych podmiotów wchodzących w skład grupy, uznawanych za jednostki zależne.

Przedsiębiorcy tworzący koncern umowny pozostający pod wspólnym kierownictwem mogą być traktowani jako grupa podmiotów w rozumieniu ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Ustawa, o której mowa, definiuje pojęcie jednostki zależnej. Jest nią podmiot kontrolowany przez jednostkę dominującą, a więc podmiot który sprawuje kontrolę nad innymi podmiotami w rozumieniu ustawy o rachunkowości lub podmiot który w ocenie organu nadzoru w inny sposób sprawuje kontrolę nad innym podmiotem¹⁰³. Jednocześnie ustawa o działalności ubezpieczeniowej nie zastrzega, iż jej przepisy stosuje się wyłącznie do podmiotów mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰⁴.

PODZIAŁ KWOTY WOLNEJ OD OPODATKOWANIA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORCÓW ZWIĄZANYCH STOSUNKIEM KONCERNOWYM

⁵⁹ Przepisy ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych nie posługują się terminami wynikającymi wprost z ustawy o rachunkowości bądź ustawy o działalności ubezpieczeniowej. ²⁸ Przepis art. 5 ust. 2 i 3 u.p.n.i.f. stosunki koncernowe ogranicza wyłącznie do podatników. W ten sposób wartość kwoty wolnej od opodatkowania ⁴³ oblicza się łącznie dla wszystkich podatników zależnych lub współzależnych pośrednio lub bezpośrednio od jednego podmiotu lub grupy podmiotów powiązanych ze sobą. Podstawy opodatkowania podatników związanych stosunkiem koncernowym są zatem sumowane, natomiast kwota wolna proporcjo-

⁵¹ ¹⁰³ Zob. art. 3 ust. 1 pkt 15 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 14 u.d.u.r.

¹⁰⁴ W ustawie o kredycie konsumenckim, będącym podstawą tworzenia i działania instytucji pożyczkowych, brak jest norm definiujących zależność, współzależność bądź grupę podmiotów powiązanych.

nalnie dzielona między te podmioty. Dla przykładu krajowy zakład ubezpieczeń, który nie pozostaje w stosunku zależności lub współzależności względem innych podatników, jest uprawniony w pełni odliczyć od wartości swoich aktywów kwotę wolną od podatku, czyli dwa miliardy złotych. Jednak uprawnienia do odliczenia pełnej kwoty wolnej od opodatkowania nie ma krajowy zakład ubezpieczeń, który jest zależny lub współzależny od innych podatników tego podatku lub ich grupy. Kwota wolna od podatku w takim przypadku jest uzależniona od stosunku wartości aktywów tego zakładu od skonsolidowanej wartości aktywów wszystkich podatników zależnych lub współzależnych¹⁰⁵. Oznacza to, że kwota wolna od podatku w wysokości dwóch miliardów złotych podlega proporcjonalnemu rozdzieleniu na podatników tworzących strukturę koncernową. Takie unormowanie miało służyć ograniczeniu warunków do unikania opodatkowania poprzez sztuczne podziały przedsiębiorców objętych zakresem podmiotowym podatku¹⁰⁶.

Zakresem podmiotowym podatku od niektórych instytucji finansowych nie są jednak objęte podmioty mające siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Za podatnika nie można więc uznać chociażby spółki zagranicznej, będącej akcjonariuszem większościowym zakładu ubezpieczeń¹⁰⁷. Podmiot mający siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu za granicą, co wynika z ustawowo określonego zakresu podmiotowego analizowanego podatku, nie może być uznany za podatnika zależnego lub współzależnego¹⁰⁸. Obowiązek podziału kwoty wolnej od opodatkowania dotyczy tym samym jedynie podatników mających siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Jak słusznie wskazuje się w nauce, relacje zachodzące między stosunkami prawnymi a gospodarczymi powinny wpływać na kształt regulacji prawnej¹⁰⁹. Normy prawa podatkowego mogą bowiem ograniczać dynamikę obrotu gospodarczego¹¹⁰. Powiązanie opodatkowania z

¹⁰⁵ Zob. F. Majdowski, *Podatek od niektórych instytucji finansowych – quo vadis?*, „Przeгляд Podatkowy” 2016, nr 12, s. 43.

¹⁰⁶ Zob. szerzej J. Głuchowski, T. Grobka, *Zasady...*, s. 79.

¹⁰⁷ W orzecznictwie wskazuje się, że ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych jest aktem dotyczącym wyłącznie ściśle wymienionych w niej podmiotów i określającą również w swoisty i szczególny sposób pozostałe elementy stosunku prawnopodatkowego powstałego na podstawie jej uregulowań, w tym także podstawę opodatkowania tym podatkiem, zob. wyrok NSA z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt II FSK 2012/18.

¹⁰⁸ Zob. szerzej art. 4 u. 14 i.f.

¹⁰⁹ Szerzej na ten temat P. Borszowski, *Działalność gospodarcza w konstrukcji prawnej podatku*, Warszawa 2010, s. 18.

¹¹⁰ Por. P. Borszowski, *An Organised Part of an Enterprise: The Legal Definition Limiting the Imprecision*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2019, nr 4, s. 9.

obrotem gospodarczym wymaga, aby terminologia prawna odzwierciedlała istotę stosunków zachodzących między uczestnikami koncernu. W przepisach ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych stosunki łączące przedsiębiorców nie zostały jednak określone w sposób poprawny. Jak powiedziano, inaczej bowiem traktuje się koncern z udziałem wyłącznie podmiotów krajowych, inaczej zaś koncern tworzony przez podmiot krajowy i zagraniczny. W przypadku tego ostatniego kwota wolna od opodatkowania nie podlega podziałowi między podmiot krajowy, będący podatnikiem, oraz podmiot zagraniczny. Podmiot krajowy korzysta bowiem z całej kwoty wolnej od opodatkowania, pomimo tego że pozostaje w stosunku zależności lub współzależności od innego podmiotu bądź grupy podmiotów zagranicznych.

Ocena przepisów prawa podatkowego powinna przy tym uwzględniać normy konstytucyjne. Przy analizie reguł podziału kwoty wolnej od opodatkowania między podatników związanych stosunkiem koncernowym należy wziąć pod uwagę normę wynikającą z art. 32 ust. 1 konstytucji. Z przepisu tego można wywieść zasadę równości. W piśmiennictwie oraz judykaturze zasadę, o której mowa, postrzega się jako obowiązek jednakowego traktowania podmiotów znajdujących się w zbliżonej sytuacji, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących¹¹¹. Jak wskazuje się w nauce, polityka podatkowa służy różnicowaniu ciężarów daninowych w celu realizacji określonych zadań gospodarczych, politycznych, społecznych lub demograficznych¹¹². Kształtowanie wysokości świadczeń podatkowych powinno być jednak dostosowane do oficjalnie przyjmowanego w państwie systemu wartości, który znajduje odzwierciedlenie przede wszystkim w normach konstytucyjnych. Przyznanie odmiennych praw i obowiązków podatnikom podatku od niektórych instytucji finansowych, w świetle zasady równości, musi mieć charakter racjonalnie uzasadniony. Zróżnicowanie to powinno wynikać tym samym z określonych norm konstytucyjnych¹¹³.

Natomiast w obowiązującym stanie prawnym dokonano rozróżnienia koncernów krajowych w zależności od tego, czy ich uczestnikiem jest podmiot mający miejsce siedziby lub

¹¹¹ Zob. wyrok TK z 10 czerwca 2020 r., sygn. akt K 11/18, a także W. Borysiak, L. Bosek, komentarz art. 32 konstytucji, [w:] *Konstytucja RP. Komentarz*, t. I, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, Nt 64; J. Olesiak, *Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za ich zaległości podatkowe jako ciężar publiczny w świetle zasady proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP*, Łódź 2020, s. 148 i n.

¹¹² Zob. szerzej A. Hanusz, *Polityka podatkowa w zakresie różnicowania obciążeń dochodów rolniczych w Polsce*, Lublin 1996, s. 109.

¹¹³ W wyroku TK z 3 lipca 2019 r., sygn. akt SK 272/3 wskazuje się na potrzebę oceny przyjętego kryterium różnicowania. Kryterium, o którym mowa, powinno pozostawać w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów w zbliżonej sytuacji faktycznej.

sprawowania zarządu poza terytorium Rzeczypospolitej. Przy ocenie zależności lub współzależności, w myśl ² przepisów ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, badane są jedynie stosunki majątkowe, personalne lub kapitałowe istniejące między podmiotami krajowymi. Wpływa to, o czym była mowa, na obowiązek podziału kwoty wolnej między uczestników koncernu. Ustawodawca zdaje się nie dostrzegać więc stosunków łączących podmioty krajowe z podmiotami zagranicznymi. Dokonane *de lege lata* rozróżnienie nie wydaje się zatem uzasadnione. Nie przemawia za tym przede wszystkim ochrona interesu publicznego. W koncernach, w których oprócz podmiotu krajowego, będącego podatnikiem, uczestnikami są podmioty zagraniczne, kwota wolna nie podlega podziałowi, co w efekcie powoduje zmniejszenie wysokości zobowiązania podatkowego¹¹⁴. Stanowi to istotną przewagę dla koncernów, w których uczestnikiem jest podmiot zagraniczny.

W interesie publicznym powinno leżeć także zapewnienie ¹⁴⁶ swobody przepływu towarów, osób, usług i kapitału na jednolitym rynku wewnętrznym Unii Europejskiej¹¹⁵. Częścią rynku wewnętrznego są także rynki finansowe, w tym rynek bankowy, kapitałowy i ubezpieczeniowy¹¹⁶. Jak stanowi art. 65 ust. 3 TFUE, tworzenie i stosowanie przepisów prawa podatkowego przez państwo członkowskie Unii Europejskiej nie może prowadzić do dyskryminacji lub ukrytego ograniczenia swobodnego przepływu kapitału¹¹⁷. Odmiennie traktowanie koncernów tworzonych przez przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową, reasekuracyjną bądź pożyczkową należy wobec tego ocenić krytycznie jako niezgodne z normami prawa unijnego¹¹⁸.

PODSUMOWANIE I OMÓWIENIE WNIOSKÓW

⁴⁸ Ustawa o podatku od niektórych instytucji finansowych w sposób szczególny traktuje koncerny tworzone przez przedsiębiorców prowadzących działalność ubezpieczeniową, rease-

¹¹⁴ Zob. A. Hanusz, *Ochrona interesu...*, s. 67.

¹¹⁵ Rynek wewnętrzny, w myśl art. 26 ust. 2 TFUE, obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, zgodnie z postanowieniami ²⁰ 21 kktatów.

¹¹⁶ Na temat unijnej regulacji przedsiębiorczości w ¹⁴⁰ sieniu do rynków finansowych zob. W. Srokosz, *Institucje parabankowe w Polsce*, Warszawa 2011, s. ²⁶ 3 i n.

¹¹⁷ Szerzej na ten temat zob. M. Matczyński, *Komentarz do art. 65 TFUE*, [w:] *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, ⁷⁶ 76 nentarz, t. I, red. D. Miąsik, N. Półtorak, A. Wróbel, Warszawa 2012.

¹¹⁸ Zgodnie z art. 58 ust. 2 TFUE liberalizacja usług bankowych i ubezpieczeniowych związanych z przepływem kapitału jest realizowana w zgodzie z liberalizacją przepływu kapitału.

kuracyjną i pożyczkową. Przedsiębiorcy, o których mowa, są obowiązani *de lege lata* do sumować aktywa, będące podstawą opodatkowania, oraz proporcjonalnie dzielić kwotę wolną od opodatkowania. Kwotę wolną oblicza się dla każdego z uczestników koncernu jako iloraz wartości aktywów podatnika do wartości aktywów wszystkich podatników zależnych lub współzależnych. Zgodnie z przepisami ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych do skonsolidowanej wartości aktywów uczestników koncernu nie zalicza się jednak aktywów uczestników, którzy mają miejsce siedziby lub sprawowania zarządu poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przy ocenie zależności lub współzależności bierze się pod uwagę stosunki majątkowe, personalne lub kapitałowe istniejące między podmiotami krajowymi. W konsekwencji koncerny, w których oprócz podmiotu krajowego, będącego podatnikiem, uczestnikami są podmioty zagraniczne, są *de lege lata* uprzywilejowane w świetle przepisów ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych. Faworyzowanie wskazanych koncernów jest nieuzasadnione. Trudno bowiem znaleźć racjonalne wartości uzasadniające takie różnicowanie obciążeń podatkowych, co w konsekwencji należy uznać za niezgodne z konstytucyjną zasadą równości oraz obowiązkiem swobodnego przepływu kapitału. W związku z tym należy postulować *de lege ferenda* zmianę przepisów ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych uwzględniającą normy konstytucyjne i unijne. Nie będzie to możliwe bez zgodnej z zasadami techniki prawodawczej redefinicji stosunków zależności i współzależności.

BIBLIOGRAFIA

LITERATURA

- Banaszak B., *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Bielska-Brodziak A., *Interpretacja tekstu prawnego na podstawie orzecznictwa podatkowego*, Warszawa 2009.
- Bogucki S., Komentarz do art. 5 u.p.n.i.f., [w:] A. Bogucki, S. Bogucki, *Podatek od niektórych instytucji finansowych. Komentarz*, Warszawa 2022.
- Borszowski P., *An Organised Part of an Enterprise: The Legal Definition Limiting the Imprecision*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2019, no 4, DOI: <http://dx.doi.org/10.17951/sil.2019.28.4.9-19>.
- Borszowski P., *Działalność gospodarcza w konstrukcji prawnej podatku*, Warszawa 2010.
- Borszowski P., *Pojęcie podatku i prawa podatkowego*, [w:] *Prawo podatkowe z kazusami i pytaniami*, red. idem, Warszawa 2020.
- Borysiak W., Bosek L., Komentarz do art. 32 konstytucji, [w:] *Konstytucja RP. Komentarz*, t. I, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016.

Chowaniec J., *Podstawa opodatkowania w podatku od niektórych instytucji finansowych*, „Co do zasady. Studia i analizy prawne” 2021, nr 2.

Cień K., *Konstrukcja podatku*, [w:] *Prawo finansowe*, red. A. Hanusz, Warszawa 2022.

Frąckowiak J., *Jednostka organizacyjna jako substrat osoby prawnej i ustawowej*, [w:] *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana*, red. L. Ogieńło, W. Popiołek, M. Szpunar, Kraków 2005.

Gizbert-Studnicki T., *Wieloznaczność leksykalna w interpretacji prawniczej*, Kraków 1978.

Głuchowski J., Grabka T., *Zasady ustalania podstawy opodatkowania podatku od niektórych instytucji finansowych w przypadku zakładów ubezpieczeń i reasekuracji*, [w:] *Problemy finansów i prawa finansowego. Księga jubileuszowa dedykowana profesor Elżbiecie Chojna-Duch*, red. M. Bitner, Wrocław 2021.

Hanusz A., *Ochrona interesu publicznego w procesie stanowienia prawa finansowego*, „Przegląd Sejmowy” 2020, nr 1, DOI: <https://doi.org/10.31268/PS.2020.04>.

Hanusz A., *Ogólne zagadnienia prawa finansowego*, [w:] *Prawo finansowe*, red. *idem*, Warszawa 2022.

Hanusz A., *Podatek od nieruchomości*, [w:] *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, red. *idem*, Warszawa 2015.

Hanusz A., *Polityka podatkowa w zakresie różnicowania obciążeń dochodów rolniczych w Polsce*, Lublin 1996.

Kostecki A., *Elementy konstrukcji instancji podatku*, [w:] *System instytucji prawno-finansowych PRL*, t. III, red. M. Weralski, Warszawa 1985.

Liebscher T., [w:] *Konzern- und Umwandlungsrecht. Handbuch – Mustertexte – Kommentar*, red. W. Happ, Köln 2012.

Lutter M., Scheffler E., Schneider U.H., *Der Konzern*, [w:] *Handbuch der Konzernfinanzierung*, red. *idem*, Köln 1998.

Majdowski F., *Podatek od niektórych instytucji finansowych – quo vadis?*, „Przegląd Podatkowy” 2016, nr 12.

Malinowski A., *Błędy formalne w tekstach prawnych*, Warszawa 2020.

Malinowski A., *Polski język prawny. Wybrane zagadnienia*, Warszawa 2006.

Mastalski R., [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, P. Borszowski, R. Mastalski, J. Zubrzycki, *Ordynacja podatkowa. Komentarz*, Wrocław 2017.

Mastalski R., *Ustalanie podstawy wymiaru w polskim postępowaniu podatkowym*, Wrocław 1973.

Matczyński M., *Komentarz do art. 65 TFUE*, [w:] *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Komentarz*, t. I, red. D. Miąsik, N. Półtorak, A. Wróbel, Warszawa 2012.

Olesiak J., *Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za ich zaległości podatkowe jako ciężar publiczny w świetle zasady proporcjonalności z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP*, Łódź 2020.

Ostrowski K., *Prawo finansowe. Zarys ogólny*, Warszawa 1970.

Popiołek W., *Holding bankowy w świetle przepisów ustawy z 14 VI 1996 r. o łączeniu i grupowaniu niektórych banków w formie spółki akcyjnej*, [w:] *Księga pamiątkowa ku czci Profesora Leopolda Steckiego*, red. M. Bączyk, J.A. Piszczek, E. Radomska, M. Wilke, Toruń 1997.

Faculty of Law and Administration

Reniger H., *Problem podstawy wymiaru w socjalistycznym podatku rolniczym okresu przejściowego*, Toruń 1963

Rieder B., Huemer D., *Gesellschaftsrecht*, Wien 2019.

S. Włodyka, *Prawo koncernowe*, Kraków 2003.

Sojak S., *Rachunkowość przymiotnikowa*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” 2011, nr 62.

Srokosz W., *Instytucje parabankowe w Polsce*, Warszawa 2011.

Stecki L., *Koncern*, Toruń 2001.

Stępień K., *Pojęcie i zakres polityki rachunkowości w polskich oraz w międzynarodowych regulacjach rachunkowości*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie” 2019, nr 2, DOI: <https://doi.org/10.15678/ZNUEK.2019.0980.0205>.

Szczeniak P., *Stosunki zależności lub współzależności zakładu ubezpieczeń jako podmiotu podatku od niektórych instytucji finansowych. Glosa do wyroku NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., II FSK 3243/18*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2019, nr 12.

Walińska E., *Rachunkowość jako nauka – jej współdziałanie z dyscypliną finanse*, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” 2014, nr 66.

Zieliński M., *Wykładnia prawa. Zasady – reguły – wskazówki*, Warszawa 2017.

Zieliński R., *Selected Tax Rules in the Polish Financial Law Literature*, „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem” 2022, nr 3, DOI: <https://doi.org/10.7206/kp.2080-1084.548>.

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.)

Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 Nr 90, poz. 864 ze zm.)

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2365 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie przejrzystości transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ponownego wykorzystania oraz zmiany rozporządzenia (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, str. 1-34)

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.)

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.)

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2283 ze zm.)

Ustawa z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1685 ze zm.)

WYKAZ ORZECZNICTWA SĄDOWEGO I ROZSTRZYGNIEĆ ADMINISTRACYJNYCH

Wyrok TK z dnia 3 lipca 2019 r., sygn. akt SK 20/18.

Wyrok TK z dnia 10 czerwca 2020 r., sygn. akt K 11/18.

Wyrok NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3243/18.

Wyrok NSA z dnia 29 stycznia 2019 r., sygn. akt II FSK 3087/18.

Faculty of Law and Administration

Wyrok NSA z dnia 24 kwietnia 2019 r., sygn. akt II FSK 285/19.

Wyrok NSA z dnia 17 grudnia 2019 r., sygn. akt II FSK 183/18.

Wyrok NSA z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt II FSK 2012/18.

Wyrok NSA z dnia 9 listopada 2021 r., sygn. akt III FSK 127/21.

Wyrok NSA z dnia 15 lutego 2022 r., sygn. akt III FSK 4098/21.

Wyrok WSA w Warszawie z dnia 25 października 2019 r., sygn. akt III SA/Wa 514/19.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 29 marca 2018 r., 0114-KDIP2-3.4016.1.2018.2.MS.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 21 lutego 2018 r., 0114-KDIP2-3.4016.1.2017.1.MS.

The Impact of Intra-Group Relations on the Amount of the Tax on Certain Financial Institutions (iThenticate Similarity Report)

ORIGINALITY REPORT

40%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	sip.lex.pl Internet	377 words — 3%
2	journals.umcs.pl Internet	376 words — 3%
3	www.archaegraph.pl Internet	186 words — 1%
4	www.wolterskluwer.com Internet	176 words — 1%
5	repozytorium.uwb.edu.pl Internet	127 words — 1%
6	www.gov.pl Internet	122 words — 1%
7	www.aliorbank.pl Internet	119 words — 1%
8	www.lazarski.pl Internet	110 words — 1%
9	www.senat.gov.pl Internet	105 words — 1%

10	bazybg.uek.krakow.pl Internet	84 words — 1%
11	pure.rug.nl Internet	83 words — 1%
12	czasopisma.uni.lodz.pl Internet	81 words — 1%
13	bibliotekacyfrowa.pl Internet	80 words — 1%
14	www.bibliotekacyfrowa.pl Internet	76 words — 1%
15	docplayer.pl Internet	73 words — 1%
16	static.profinfo.pl Internet	72 words — 1%
17	www.umcs.pl Internet	69 words — 1%
18	iusnovum.lazarski.pl Internet	67 words — < 1%
19	dspace.wunu.edu.ua Internet	66 words — < 1%
20	eur-lex.europa.eu Internet	66 words — < 1%
21	hdl.handle.net Internet	64 words — < 1%

22 Wojciech Morawski, Adam Kałużny. "The Taxation of Energy-Sector Assets: Polish Tax Legislation on the Eve of Energy Transformation", Springer Science and Business Media LLC, 2022

60 words — < 1%

Crossref

23 "Transfer Pricing in V4 Countries", Brno University of Technology, 2020

59 words — < 1%

Crossref

24 Paweł Szczęśniak. "Znaczące pogorszenie sytuacji finansowej banku a podatek od niektórych instytucji finansowych", Studia Iuridica Lublinensia, 2019

59 words — < 1%

Crossref

25 piu.org.pl

Internet

58 words — < 1%

26 sp.ka.edu.pl

Internet

58 words — < 1%

27 Karolina Tetlak. "Technical and legal considerations as the premises for taxation of business real property with real property tax", Nieruchomości@, 2021

57 words — < 1%

Crossref

28 depotuw.ceon.pl

Internet

54 words — < 1%

29 www.ue.katowice.pl

Internet

53 words — < 1%

30 kwartalniknieruchomosci.ms.gov.pl

Internet

50 words — < 1%

31 www.europarl.europa.eu

Internet

50 words — < 1%

32 mailgrupowy.pl

Internet

48 words — < 1%

33 bc.umcs.pl

Internet

46 words — < 1%

34 repozytorium.amu.edu.pl

Internet

44 words — < 1%

35 repozytorium.uni.lodz.pl

Internet

44 words — < 1%

36 "Effective Investments on Capital Markets",
Springer Science and Business Media LLC, 2019

Crossref

43 words — < 1%

37 "Eurasian Economic Perspectives", Springer
Science and Business Media LLC, 2021

Crossref

43 words — < 1%

38 journals.kozminski.edu.pl

Internet

43 words — < 1%

39 Andrzej Gomułowicz. "Spór o wartości – sąd
niezależny czy „zależny”, sędzia niezawisły czy
„zawisły”, Kwartalnik Prawa Podatkowego, 2023

Crossref

42 words — < 1%

40 repozytorium.uni.wroc.pl

Internet

42 words — < 1%

41 collegiumintermarium.org

Internet

40 words — < 1%

sbc.org.pl

42	Internet	39 words — < 1%
43	www.finanse.mf.gov.pl Internet	39 words — < 1%
44	repozytorium.ur.edu.pl Internet	37 words — < 1%
45	Sideek Mohamed Seyad. "Chapter 66 Article 65 [Restrictions by Member States]", Springer Science and Business Media LLC, 2021 Crossref	36 words — < 1%
46	g.infor.pl Internet	34 words — < 1%
47	raportroczny2019.pkobp.pl Internet	34 words — < 1%
48	www.nik.gov.pl Internet	32 words — < 1%
49	viaf.org Internet	31 words — < 1%
50	bip.lublin.eu Internet	30 words — < 1%
51	orzeczenia.nsa.gov.pl Internet	30 words — < 1%
52	www2.deloitte.com Internet	30 words — < 1%
53	doaj.org Internet	29 words — < 1%

54	wnus.edu.pl Internet	29 words — < 1%
55	zeszyty-naukowe.uek.krakow.pl Internet	29 words — < 1%
56	"Groups of Companies", Springer Science and Business Media LLC, 2020 Crossref	28 words — < 1%
57	Anna Justyńska. "Skutki prawnopodatkowe wystąpienia wspólnika ze spółki osobowej niebędącej podatnikiem podatku dochodowego", <i>Kwartalnik Prawa Podatkowego</i> , 2017 Crossref	28 words — < 1%
58	phavi.umcs.pl Internet	27 words — < 1%
59	slidepptx.com Internet	27 words — < 1%
60	www.tuinwestor.pl Internet	27 words — < 1%
61	archiwum.nfosigw.gov.pl Internet	26 words — < 1%
62	mail.journals.umcs.pl Internet	26 words — < 1%
63	"Finance and Sustainability", Springer Science and Business Media LLC, 2018 Crossref	25 words — < 1%
64	isp-modzelewski.pl Internet	25 words — < 1%

65	ruj.uj.edu.pl Internet	25 words — < 1%
66	www.nbp.pl Internet	25 words — < 1%
67	Agnieszka Sznajder. "Glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 23 lutego 2022 r., III OSK 820/21 (częściowo aprobująca)", Radca Prawny, 2022 Crossref	24 words — < 1%
68	www.pkobp.pl Internet	23 words — < 1%
69	www.researchgate.net Internet	23 words — < 1%
70	is.muni.cz Internet	22 words — < 1%
71	ojs.academicon.pl Internet	21 words — < 1%
72	otk.trybunal.gov.pl Internet	21 words — < 1%
73	www.bankmillennium.pl Internet	21 words — < 1%
74	Anna Magdalena Kosińska. "Cultural Rights of Third-Country Nationals in EU Law", Springer Science and Business Media LLC, 2019 Crossref	20 words — < 1%
75	Christos V. Gortsos. "European Central Banking Law", Springer Science and Business Media LLC,	20 words — < 1%

76 Michał Kruszka. "SWOBODA
MIĘDZYNARODOWEGO ŚWIADCZENIA USŁUG
BANKOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ", Ruch Prawniczy,
Ekonomiczny i Socjologiczny, 2018
Crossref 20 words — < 1%

77 Hanna Spasowska-Czarny. "LEGAL
DETERMINANTS FOR ANIMAL SLAUGHTERING,
WITH THE PARTICULAR FOCUS ON RITUAL SLAUGHTER, UNDER
THE POLISH AND ESTONIAN LEGISLATIONS", Review of
European and Comparative Law, 2019
Crossref 19 words — < 1%

78 pbc.biaman.pl
Internet 19 words — < 1%

79 "Basic Documents on International Migration
Law", Brill, 1988
Crossref 18 words — < 1%

80 Paweł Borszowski, Krzysztof Winiarski. "Legal
definition of land, buildings and structures for
purposes of economic activity (a revised definition)",
Nieruchomości@, 2021
Crossref 18 words — < 1%

81 "Insurance Distribution Directive", Springer
Science and Business Media LLC, 2021
Crossref 17 words — < 1%

82 panstwoprawa.org
Internet 17 words — < 1%

83 bibliotekanauki.pl
Internet 16 words — < 1%

-
- 84 repozytorium.kozminski.edu.pl 16 words — < 1%
Internet
-
- 85 Magdalena Krzysztofik - Pelka. "The importance of the principle of tax justice for settling real estate tax cases – selected legal issues", *Nieruchomości@*, 2021 15 words — < 1%
Crossref
-
- 86 Renata Stanley, Zuzana Kubascikova. "Comparison of tax bonus as a tool of tax benefit for taxpayers in V4 countries and Austria", *SHS Web of Conferences*, 2021 15 words — < 1%
Crossref
-
- 87 Stephen Dersley. "Poznań School of Legal Theory", Brill, 2020 15 words — < 1%
Crossref
-
- 88 Valentin J. Schatz. "The International Legal Framework for Post-Brexit EEZ Fisheries Access between the United Kingdom and the European Union", *The International Journal of Marine and Coastal Law*, 2019 14 words — < 1%
Crossref
-
- 89 www.old.kasprzycki.com.pl 14 words — < 1%
Internet
-
- 90 *International Organisation and Integration*, 1968. 13 words — < 1%
Crossref
-
- 91 Magdalena Gródecka. "Przychód pracownika z tytułu zapewnienia przez pracodawcę noclegów podczas oddelegowania do pracy poza miejscem zamieszkania", *Kwartalnik Prawa Podatkowego*, 2019 13 words — < 1%
Crossref

-
- 92 Michał Gierycz. "European Dispute over the Concept of Man", Springer Science and Business Media LLC, 2021
Crossref 13 words — < 1%
-
- 93 Michał Wojciuk. "Wpływ podatku od niektórych instytucji finansowych na zachowania banków komercyjnych w Polsce", Optimum. Studia Ekonomiczne, 2017
Crossref 13 words — < 1%
-
- 94 Mikołaj Kondej. "Klauzula przeciwko unikaniu opodatkowania nie oznacza zakazu optymalizacji podatkowej. Glosa krytyczna do odmowy wydania opinii zabezpieczającej z dnia 28 maja 2020 r. DKP3.8011.8.2019", Kwartalnik Prawa Podatkowego, 2019
Crossref 13 words — < 1%
-
- 95 Veröffentlichungen des Instituts für Deutsches Europäisches und Internationales Medizinrecht Gesundheitsrecht und Bioethik der Universitäten Heidelberg und Mannheim, 2000.
Crossref 13 words — < 1%
-
- 96 www.tbsp.wpia.uj.edu.pl
Internet 13 words — < 1%
-
- 97 Luc Nijs. "The Handbook of Global Shadow Banking, Volume II", Springer Science and Business Media LLC, 2020
Crossref 12 words — < 1%
-
- 98 czpk.pl
Internet 12 words — < 1%
-
- 99 e-prawnik.pl
Internet 12 words — < 1%

100	massaget.kz Internet	12 words — < 1%
101	Iwona Wrześniewska-Wal. "Family physicians' professional standards in the decisions of medical disciplinary boards and of the Supreme Court", <i>Family Medicine & Primary Care Review</i> , 2020 Crossref	11 words — < 1%
102	ipo.trybunal.gov.pl Internet	11 words — < 1%
103	www.nist.gov.pl Internet	11 words — < 1%
104	www.pibr.org.pl Internet	11 words — < 1%
105	Piotr Rogoziński. "Restriction of the owner's right to dispose of and use the owner's premises in the event of a preventive measure being applied against the owner under Article 275a of the Code of Criminal Procedure", <i>Nieruchomości@</i> , 2021 Crossref	10 words — < 1%
106	czasopisma.kul.pl Internet	10 words — < 1%
107	gospodarka.dziennik.pl Internet	10 words — < 1%
108	mf-arch2.mf.gov.pl Internet	10 words — < 1%
109	prawoiwiesz.edu.pl Internet	10 words — < 1%

-
- 110 wuwr.pl
Internet 10 words — < 1%
-
- 111 www.journals.umcs.pl
Internet 10 words — < 1%
-
- 112 Aleksandra Nowosad. "Glosa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 czerwca 2019 r. (P 20/17, OTK-A 2019, poz. 29)", *Studia Iuridica Lublinensia*, 2020
Crossref 9 words — < 1%
-
- 113 Jan Rudowski. "Instrumenty uszczelniające system podatkowy w praktyce orzeczniczej sądów administracyjnych", *Kwartalnik Prawa Podatkowego*, 2020
Crossref 9 words — < 1%
-
- 114 Paweł Felis, Joanna Szlęzak-Matusiewicz, Henryk Rośliniec. "Can Local Tax Policy Be Efficient? Polish Communes' Agricultural Tax Policy", *Lex localis - Journal of Local Self-Government*, 2018
Crossref 9 words — < 1%
-
- 115 Zbigniew Czarnik. "The Legitimacy of Preliminary Questions to the Court of Justice of the European Union (CJEU) on the Legal Status of Supreme Court Judges in Poland", *Studia Iuridica Lublinensia*, 2021
Crossref 9 words — < 1%
-
- 116 core.ac.uk
Internet 9 words — < 1%
-
- 117 dbc.wroc.pl
Internet 9 words — < 1%
-
- 118 interpretacje.info
Internet 9 words — < 1%

119	lsmll.journals.umcs.pl Internet	9 words — < 1%
120	oficyna.prz.edu.pl Internet	9 words — < 1%
121	research.tilburguniversity.edu Internet	9 words — < 1%
122	ssl-kolegia.sgh.waw.pl Internet	9 words — < 1%
123	ue-wroc.academia.edu Internet	9 words — < 1%
124	www.produkty.lex.pl Internet	9 words — < 1%
125	www.riksdagen.se Internet	9 words — < 1%
126	"Between Compliance and Particularism", Springer Science and Business Media LLC, 2019 Crossref	8 words — < 1%
127	ABC-CLIO, Inc.. "Rome Treaty (1957)", USAAtWar, 05/12/2004 Publications	8 words — < 1%
128	Joanna Kielin-Maziarz. "Czy europejska inicjatywa obywatelska może służyć zmniejszeniu deficytu demokratycznego w Unii Europejskiej? Uwagi na podstawie wniosku Minority SafePack", Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, 2022 Crossref	8 words — < 1%
129	Kolb. Encyclopedia of Business Ethics and Society	

8 words — < 1%

130 Paweł Machulak, Jakub Sewerynik. "About the Mutuality Principle in Insurance – an Attempt at Reinterpretation", Prawo Asekuracyjne, 2022

Crossref

8 words — < 1%

131 Wojciech Prus. "The Principle of the Presumption of Integrity of the Entrepreneur Pursuant to Tax Law", Financial Law Review, 2019

Crossref

8 words — < 1%

132 apd.umk.pl

Internet

8 words — < 1%

133 depot.ceon.pl

Internet

8 words — < 1%

134 docplayer.cz

Internet

8 words — < 1%

135 lawconference.sk

Internet

8 words — < 1%

136 nowy.inforlex.pl

Internet

8 words — < 1%

137 publications.lnu.edu.ua

Internet

8 words — < 1%

138 pwd.iws.gov.pl

Internet

8 words — < 1%

139 www.barclays.fr

Internet

8 words — < 1%

140	www.eksperci.uwb.edu.pl Internet	8 words — < 1%
141	www.knf.gov.pl Internet	8 words — < 1%
142	www.krasp.org.pl Internet	8 words — < 1%
143	www.mysciencework.com Internet	8 words — < 1%
144	www.oapp.pl Internet	8 words — < 1%
145	www.pekaobh.pl Internet	8 words — < 1%
146	www.vetpol.org.pl Internet	8 words — < 1%
147	"Private International Law Aspects of Corporate Social Responsibility", Springer Science and Business Media LLC, 2020 Crossref	7 words — < 1%
148	Annuaire Européen / European Yearbook, 1971. Crossref	7 words — < 1%
149	Elena Chernikova, Maxim Prokoshin. "Increasing the level of tax security", Financial Law Review, 2018 Crossref	7 words — < 1%
150	Jarosław Wyrembak. "Polish Citizenship of the Parent as a Prerequisite for the Acquisition of Polish Citizenship by Birth (in the Light of the Recent	7 words — < 1%

Jurisprudence of the Supreme Administrative Court)",
Kwartalnik Prawa Międzynarodowego, 2022

Crossref

-
- 151 Russo. Encyclopedia of Education Law
Publications 7 words — < 1%
-
- 152 Stanton, John. "Blackstone's Statutes on Public Law & Human Rights 2021-2022", Blackstone's Statutes on Public Law & Human Rights 2021-2022, 2021
Publications 7 words — < 1%
-
- 153 Vilde Hannevik Lien. "Hinkley Point – mot en endret forenlighetsvurdering av statsstøtte under EØS-avtalen artikkel 106(3)(c)?", Tidsskrift for forretningsjus, 2022
Crossref 7 words — < 1%
-
- 154 www.rpo.gov.pl
Internet 7 words — < 1%
-
- 155 "Festschrift für Klaus J. Hopt zum 70. Geburtstag am 24. August 2010", Walter de Gruyter GmbH, 2010
Crossref 6 words — < 1%
-
- 156 "National Reports on the Transfer of Movables in Europe", Walter de Gruyter GmbH, 2011
Crossref 6 words — < 1%
-
- 157 "Neuroeconomic and Behavioral Aspects of Decision Making", Springer Science and Business Media LLC, 2017
Crossref 6 words — < 1%
-
- 158 "The United Kingdom's Legal Responses to Terrorism", Brill, 2003
Crossref 6 words — < 1%
-

159 "Yearbook of the European Convention on Human Rights / Annuaire de la Convention Europeenne des Droits de l'Homme", Springer Nature, 1976 6 words — < 1%
Crossref

---

160 Dariusz Gibasiewicz. "Odpowiedzialność członka zarządu spółki kapitałowej za jej zaległości podatkowe w kontekście zasady zaufania do organów podatkowych", Kwartalnik Prawa Podatkowego, 2022 6 words — < 1%
Crossref

---

161 Ireneusz Nowak, Krzysztof Teszner, Joanna Mikołajczyk. "Jednorazowe dofinansowanie przysługujące nauczycielom na zakup sprzętu, oprogramowania lub usługi dostępu do Internetu w ramach pracy zdalnej – wybrane aspekty podatkowoprawne", Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu, 2021 6 words — < 1%
Crossref

---

162 Reloading Data Protection, 2014. 6 words — < 1%
Crossref

EXCLUDE QUOTES OFF
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY ON

EXCLUDE SOURCES OFF
EXCLUDE MATCHES OFF